

The book cover features a yellow border. Inside, there's a landscape painting of a green hillside with a river and a flock of sheep. An eagle is flying in the sky. A silver pen is shown peeling back a red corner of the cover. The title is written in large, bold, black Persian script.

یاتی شه باران دی

ناول

Ketabton.com

مصطفی سالک

پاتې شه باران دی — ناول

لیکوال: مصطفی سالک

داسې ورځ به کمه راتله، چې زه دې ټولګې ته راشم او د هغې سندره دې وانه ورم. هغې به هره ورځ سندره ویله، په پیل کې خو به د هغې پر شونډو موزون کلمات زما لپاره یوه عامه سندره وه، خو د وخت په تېرېدو د هغې سندري زما لپاره یو نوې خوند پیدا کړ. زما احساسات به یې داسې په لږزه راوستل لکه د غره ویاله، چې به خپله نرمه او غلې سندره د خپلو غاړو نازک واښه په نڅا راولي.

زموږ ټولګی هم عجیبه و، بس چې د ښوونکي سترګې به پناه شوې، هر څه به بدل، بدل شو په یو کنج کې به یې داسې شور ما شور و لکه د مني په ماښام کې چې چینجنې د ځنګله په ونو کې چنېدل د خپل ژوند یوازیني مقصد ګڼي، خو په بل کنج کې به د ځانګې غلې سندري سړي ته د څېړیو په پاڼو کې د نرمې هوا له نڅا پیدا کېدونکې نغمه یادوله.

بيا به چي استاد راغی په صنف به د صحرانی شپې خاموشي خپره شوه او ټول زده کوونکي به به خپلو خپلو چوکیو کېناستل نو زما ذهن به د ماضي په لور ګام واخیست او پر هغو شېبو به تم شو چي څانګه د لومړي ځل لپاره زموږ ټولګي ته راغلي وه. زموږ ښوونځی پېښور ښار سره نژدې و، نور کړه وړه یې د افغان مهاجرینو د عامو ښوونځیو و، بس دومره خبره وه چي نجونو او هلکانو به په ګډو ټولګیو کې زده کړه کوله. د ښوونځي ښکلي او پخې ودانۍ ګڼې خونې درلودې خو زموږ د ټولګي کوټه خامه وه.

کله چي د زده کوونکو او ټولګیو شمېره ډېره شوه، ادارې په عاجله توګه دا کوټه جوړه کړه او زموږ په برخه ورسېده.

ښه مې یاد دي چي به هاغه ورځ ښوونکی تازه له کوټې وتی و، اسمان د شړکنده باران په رګونو کې د برېښنا شوخي جلوي شیندلې او چي د تندر ګرز به شو نو ځینې شوخي نجونې به په هیبتناک ډول یو بل ته غاړې وتې او څرګنده به یې کړه چي ګڼې تندر وویړولې. ځینو به په غوږونو کې ګوتي منډلې، زمرک ور غږ کړ چي ځینې تاریخ پوهان په حقه پښتانه بني اسراییل ګڼي هغوی به هم د تندر د غوږخېدو پر وخت د مرګ له ویرې په غوږونو کې هم ستاسو په څیر ګوتي ورکولې. او چي باران زور واخیست نو د ټولګي چت څو ځایه په څڅېدو شو. بیا

نو شوخو نجونو ته خدای ورکړه. د ځانونو سره راوړې چترۍ یې په سرونو

ونیولې او په ټولګي کې یې بنکته پورته کېدل پیل کړل.

په همدغه ګډوډۍ کې یو نا څاپه د لیسي سر معلم راننوته، چې تر شاه یې یوه لونده

خیشته جینۍ هم ولاړه وه، حیا یې له رخسارونو په ورېدو وه او په خپل لامده

خادر یې د خپل بدن د هغو برخو د پټولو هڅه کوله چې د جامو د لوند والي له

کبله یې د ځوانۍ مرموز نمایش کاوه. سترګې یې ځلېدې او له زلفو یې د باران

څاڅکي وربدل کټ مټ هاغسې لکه د ستورو له شپې چې پرڅه ووري.

جینۍ بنکې او جذابه وه، ځکه خو ټولو هلکانو په تېرو سترګو ورکټل.

سر معلمې وویل دا جینۍ څانګه نومیري، کړه وړه او ځانګړتیاوې یې د روایتي

کلي والي پېغلې برېښي، خو زده کړه یې همدلته په پېښور کې کړې ده، پس له دې

کړۍ دا ستاسو ټولګي ملګري شوه. پرې به پام کوئ، زړه به یې نه ماتوئ او په

درسونو کې به ورسره مرسته کوئ. خدای دې وکړي، چې د ادارې دا هیلې پوره

کړئ دا یې وویل او جینۍ یې پرېښوده. زما تر څنګه چوکۍ تشه وه راغله او

کېناسته، دا چوکۍ د زرینې وه په هغه ورځ نه وه راغلې او چې صبا راغله پخه

یې ورته پرېښوده. څانګه کېناسته په ټولګي کې بیا خبرې پیل شوې، خو څانګه

چپ، چپ وه.

کله ، کله به يې د اړدو بنو د پورته کولو جرات وکړ او په خپلو تورو بادامي

سترگو به يې د ټولگي د لنډ تنگ چاپېريال جاج واخيسته.

هر څوک به چې بنوونځي ته نوي،نوي راغلل هفته نيمه به غلي و ، خو بيا به يې

له شوخی نه زړو شاگردانو امان غوښت خو څانگه داسې ونه خته،د وخت په

تېرېدو يې خپله خاموشي وساتله،بس سحر،سحر به يې د ټولگي نجونو ته په تن

اواز سندرې ويله.

هلکانو به ډېر غوښتل چې له هغې سره خبرې وکړي خو هغې به لکه د هوښياري

سياستداني خبره اوږدېدو ته نه پرېښوده بلکې لنډه به يې غوڅوله.

د هلکانو دا هڅې هم هېڅ بې هېڅه نه وې،څانگه له رابښکونه ډکه وه،بنايست يې

له حقيقته افسانو ته نږدې و،نړيو شونډو سرخي يې تازه غوړېدلې غوټې ته پاتې

کېده او چې موسکا به پرې خوره شوه تشبیه موندل يې ناشونی برېښېده،بنده ويل

بس چې ورکتی مې،په څېره کې يې يو عرفاني رابښکون و،صراحي غاړه،نړۍ

ملا،هواري هواري نړۍ سپينې گوټې بس د فطرت د تناسب او توازن غوره بېلگه

وه نور به درته څه ووايم ، د حمزه بابا خبره گوري چکۍ وه که له هرې ډډې به

دې په نظر وڅکله خوږه وه او زلفې يې ! داسې توري،اوږدې او درنې وې،چې

څه به يې درته ووايم،زرينې به کله،کله په شوخی سره ويل (ظالمې دا غرونه

غرونه زلفې به دې اوږې ماتې کړي او نرې ملا ته خو دې لوی گواښ دی، زه به
يې درسره گرځوم دا به يې وويل: د ځانگې زلفې به يې پر خپلو اوږو خوري
وري کړې او داسې په کرس، کرس به يې وخنډل لکه ځوانه بربښنا چې د گورو
ورېځو لاندې غزونه وکړي. د ځانگې څوکۍ که هر څو زما تر څنگ وه خو په
کومه ورځ به مو چې د جغرافيه ساعت درلود. کله، کله به يې زما پر لور سترگې
را اړولي، د هغې پاملرنه زما د خوښې سبب گرځېده، خو يوه پرېشانوونکې معما هم
وه. دا زما لپاره ستر سوال و ، چې ځانگه اخر ولې په هغه ورځ زما په لور
سترگې را اړوي، چې د جغرافيه مضمون لرو، خو هېڅ نه کېدل او دغه راز لکه
د تېره ازغي لا پسې زما پر ذهن خښېده، هڅه به مې کوله، چې د ځانگې د دې
عجيب حرکت په اړه فکر کول پرېږدم او ځان د استاد په تشرېح کې ډوب کړم
کله به په دې هڅه کې پاتې راتلم او کله بريالۍ کېدم خو چې ښوونکۍ به نه
و، ځان به مې بل راز مشغول او وه، بر شونډو مې لکه راگ بې کليماتو زمزمه
خپروله، تشه زمزمه به نه وه کومه پښتو اولسي سندره به وه خو اواز مې خوږ نه
و له همدې کبله مې د کليماتو له ادا کولو ډډه کوله او ورو ، ورو مې لکه د رباب
تسه نغمه ويله.

شپې ورځې تېرېدې، د ژمي رخصتۍ راغلې ، زه چې له خپل سيلاني طبيعت نه

مجبور یم د زمرک سره سوات ته لارم، سره له دې چې عام وگړي په اوږي کې سوات ته ځي، خو موږ د واورو مینې په ژمي کې بوتلو، د فطرت په منظرو کې ورک شوم، خو بیا به مې هم کله، کله د جغرافیې ساعت او د ځانگې په ترڅ کتل رايادېدل.

مرمرین وجود به یې لکه د یوې خیالي بناپیږۍ په څېر د سیند په څپو کې غزونې کولې. کله کله به مې هلته هم زړه تنگ شو، ویل به مې چې وزرې وکړم او د سکون کومې ښکلې درې ته پرواز وکړم، خو دا ناشوني وه.

خو په یوه خبره کې مې بخت بېدار و او هغه دا چې زمرک راسره و هغه په ټولگي کې زما تر ټولو نږدې ملگری و، ډېر ښه صفتونه یې لرل، خو ذهانیت او شوخي یې زما ډېر خوښ وو. د هغه سره به مې خبرې اترې کولې، خو کله کله به ترې گوښه شوم یوازې به مې د سیند سندره اورېده او د موجونو ښاماران مې په وړو کانیو وېشتل، خو هغه هم پوه شوې و، چې څه خبره خو شته.

زما نه څو گامه وړ ایسته هغه هم د سیند په غاړه ناست و او د راډیو نه یې پښتو سندري اورېدې، زما ذهن به هم کله نا کله د سندري په لور اوږېده، په دې کې یو ناڅاپه د راډیو غږ بند شو. د زمرک غږ مې واورېد، چې وې ویل هیلو! هیلو! چې وړ ومې کتل خپله راډیو یې لکه گرځنده (موبایل) تلیفون غوږ ته نیولې وه او

ویل یی، هیلو ! غزنه غزنه وه دا ته په کومه دنیا کې ورک یی مړه سوات ته
راشه،ستا خو نغمې خوښیدې سیند نغمه وایی د خوښۍ نغمه ډېره خوږه نغمه.
ما چې د هغه دا پیغام واورېد لمن مې څنډ وهله او خواته یی ورغلم،ورته مې
وویل ته وایی چې سیند د خوښۍ نغمه وایی،که زه خفه یم نو بیا د غم او ښادی د
دې گډون پایله به څه وي ؟

ځواب یی راکړ،چې ته خفه یی د سیند دا نغمه به دې له زړه نه د خفگان ټول
گردونه لري کړي او خوشاله به شي.
زمرکه ته چې څه وایی له یوې زاوې نه ښه وایی،خو زه فی الحال دا نه غواړم
چې فطرت ته تسلیم شم،زه به هله له فطرت خوند واخلم چې د خپلې جذبې او
تخیل په خم کې یی رنگ کړم هغه موسکې شو او راته یی وویل،تېره اوونۍ دې د
فلسفې کتاب څه واخیست چې اوس په غمونو کې ښکلا لټوی،سمه ده چې ته
فطرت په خپل رنگ کې رنگوي،زه به په غوږونو کې گوتې ورکړم ته د غره
ښترو ته اواز ورکړه چې ټول سریندې شي اوره بیا د ویر او غم سندرې.
زمرکه فطرت تر موږ ډېر پهلوان دی صرف په خیال کې مو پرې وس بر دی. د
حقیقت په دنیا کې زموږ نه ، بلکې د خپلو ثابتو قوانینو منونکی دی.

ښه که ته خپله دنیا په خیال او تصور کې جوړوي،نو بیا خو ما تېری وکړ،چې

ستا د خيالونو دنيا مي ږنگه کړه.

زمرکه له دې فلسفو به تېر شو، غور به وکړو، چې اوس کول څه په کار دي.
په موسکا يې راته وويل: سمه خبره دې وکړه له دې ځايه پښې ويستل په کار دي
زما هم خوښ نه شو، منحوس غوندي ځای دی ما او تا په کې ډزې وکړې خو څه
خبر بلا وه او برکت يې نه و هوایي ډزې وې. زمرک خبرې کولې چې ناڅاپه يې
له خولې ووتل، وزرې خو نه لرو چې والوزو او د ټولو هسکو غرونو ننداره
وکړو، خو پښې لرو چې والوزو او د ټولو هسکو غرونو ننداره وکړو، خو پښې
لرو څه چې د غره سر ته وخېژو دا سيند به له هسکه څه خامخا يو داسې سپين
بنامار ښکاری، چې له ډېره جنونه به يې خوله ځگونه کوي.

خو زه وایم چې د بنامار پر ځای د چنډنو نغمې واورو، غور شه د پورې غاړې نه
د رباب اواز راځي، مطرب خپل فرياد ته څومره ښکلې د نغمې جامې اغوستي، څه
چې نن له دې قلندرانه بندار نه فيض واخلو.

ښه چې راتلو نو له حجرې مې رباب راخسته منع دې کړم او اوس دې د نغمو
ځنځيرونه زړه راکارې.

د ټوکې به انداز مې ورته وويل ته مې ځکه د رباب له راوړلو ايسار کړې، چې
دروند نه شي، زه خبر اوم، چې په سوات کې ربابونه ډېر دي. ساړه مو کنگل

کوي،خه چي ورځو زمرک راته وويل که ورځو هم خو خه حل به يي راوباسو.

زمرکه د رحمان بابا ديوان خو راسره نه شته چي په پال پرېکړه وکړو،نوره ستا

خوبنه د ګوتو بنکيل راسره کوي او که شير و خط ولو.

ځواب يي راکړ نه اشنا يو کاني راواخله او د هغه کمره بيخ کي د ولاړو اوبو منځ

ته يي وله که څپي يي تر کمره ورسېدي ستا او کنه زما خبره به مني.

ما هم کاني راواخيست او اوبو ته مي ووېشت بڼه وه څپو يي کمره ته خوله

ورکړه.

زمرک نه بل جواز درلود او نه ځواب.

راسره روان شو،خو بيا هم د خپل شوخ فطرت نه مجبور و ويل يي چل دي

وکړ،خو خه خبر دي،ما درته د کاني وويل تا د نر زوی هم داسي درغنه

راواخسته چي په عمر به دي نه وه جگه کړي،هسي نه نوم يي درته ويستی وي.

په خدا مي ورته وويل نه زه بيخي روغ رمت يم،چابک د رباب محفل ته

درځه،په دي خبره ما او هغه دواړه په خدا شو او د رباب بندار ته ورغلو.

بندار بښکلی و کلیوال سیلاني و یو لویه کېږدی یې لگولې وه د رباب او منگي غږ
په غرونو کې داسې انعکاس کاوه، لکه ټول فطرت چې سندره وایي د کېږدی په
منځ کې اور بل و او ځنورو زلمو ترې د اتن ځنځیر تاو کړی و، حیران خو هغه
وخت شوم چې: زمرک رباب په غېږ کې ونيو او یو ځل بیا له سره یې د سوات
غرونه له نغمې وپنځول.

بندار پای ته ورسېد د هوټل پر لور رهي شو، زمرک ته مې و ویل: اشنا هره
ورځ به دې رباب، رباب کاوه نن مې ومنله چې په زړه کې دې جوش او په ګوتو
کې دې کوډې دي، زړه خو مې غواړي چېې پس له ننه دې ادم خان وبولم.
-نه، نه اشنا ډېر پام به کوي زه د وخت له درخانیو وپرېږم بلکې سخت وپرېږم
همدا خپل نوم زمرک مې په سر سترگو قبول او منظور دی.

-بڼه ماته به رباب را زده کړې؟

-هو خو هله چې درخانۍ پیدا کړې

-بس داسې وگڼه، چې در مې موندلی او خانۍ ته لا ورځې پاتې دي.

-مطلب دا چې د رباب تنه دې موندلې، خو تارونه ورڅېړول یې پاتې دي، خو

گوره کله چې ما د خیال جان استاد نه رباب زده کول پیل کړي و گوره مې ورته
اېښې وه په داسې حال کې چې درخانې مې هم نه درلوده، ته خو یې درخانې لپاره
زده کوي په گوره کار نه کيږي د شاتو بوتل به راته راوړي.
-بنده ته منظور ده.

-بڼه اوس دا راته و وایه: چې د رخانې بي بي ده چېرته؟
-دا به درته وایم، خو هله چې رباب را زده کړي.
زمرک موسکې شو ویل څه دا د انتظار غر به هم پر اوږو واخلم، پوره استاذ یې
مجبور یم چې اوس زر تر زره درته رباب در زده کړم.
-دا کار خو در په غاړه دی، خو څه چې اوس هوټل ته ځو.
د هوټل کوټې ته چې ورننوتو زمرک په خپل کټ کې وغزېده او ما تلوېزون
روښانه کړ ايله مې ورسره پام اوختی و چې زمرک په کټ کې اړخ بدل کړ او
راغږ یې کړ:

غزنه وه غزنه ځواب مې ورکړ هن! بیا دې څه په زړه راوگرځېدل؟
-هسې ما ویل چې خوشال بابا پېژني او کنه؟
-هو څه نا څه خو یې پېژنم، خو دلته د خان موصوف یادولو ته څه اړتیا وه؟

-اړتيا دا ده چي دا مهال زه او ته دواړه په سوات کې يو او خان بابا د دې سيمې

په اړه د سوات نامې په نامه منظوم کتاب ليکلی دی، يو دوه بيته يې راته ياد دي:

تر کابل نه يې هوا د وړي بڼه ده

د کابل هوا ترخه د ده خوږه ده

په هوا کې د کشمير په آب و رنگ دی

حيف دا چي کشمير اړت دی سوات تنگ دی

زړگيه! زه چې لومړی ځل سوات ته راتلم د پښتو له بنوونکي مې سوات نامه

اخستې وه او د هغه وخت له سواته مې ځان خبر کړی ؤ، پاتې شوه دا خبره چي

خوشال بابا د سوات او کشمير تر منځ ورته والی لیده، نو ما خو کشمير نه دی

ليدلی، خو چې خوشال بابا وايي خامخا به همداسي وي.

-ته يې منه، خو زه د خوشال بابا په جغرافيه پوهنه شک لرم، نه منم چې د سوات

هوا دې تر کابله خوږه وي.

گوره گيله من کېږه مه، څلور موسمه دي خوشال بابا وايي چې په وړي کې د

سوات هوا د کابل له هوا خوږه وي، مانا دا چي په نورو موسمونو کې د کابل هوا

په شاتو لړلې وي په دې خبرو زه او زمرک دواړه په خدا شو او بيا مو سره

پرېکړه وکړه چې د جغرافيه پوهنې په اړوند په همدې خبرو خبرې پای ته ورسو
او د خوب جزیرې ته د تللو هڅه وکړو.

خو داسې نه شوه کېدې، د جغرافیه په اړه دومره ډېرو خبرو، ټولګی، د جغرافیه
ساعت، څانګه او د هغې په ترڅ کاته راياد کړي ؤ، زمرک ویده شو خو زما به د
څو، څو شېبو لپاره ایله سترګې ورتلې.

سحر شو او غرنیو مرغانو په خپلو نغمو سره د لمر د لومړیو وړانګو هر کلی
وکړ، مور چای وڅکلي د هوټل د پیسو بیل مو ورکړ، بکسونه مو اوږو ته کړل
او د پېښور د موټرو ادې ته روان شو. پر لاره مو د شنو غرونو، سیند، مرغانو،
ځناورو سیلانیانو او غرنیو وګړیو ننداره کوله، د واورین سوات د غرونو څوکي
داسې برېښېدې لکه چې پېغلو ځانونه د سپینو زرو په پرېمانه ګانو پسرولي وي. یو
ځای موټر ودرېده ماشومانو رامنډې کړې د دنداسې ګېډۍ یې پلورلې زمرک راته
و ویل: ”عجیبه ده خلک دلته د مزو لپاره راځي، خو خپل اوسېدونکي یې په بده
ورځ دي تر دې چې واړه ماشومان یې په دې ګنګل، ګنګل واورین چاپېریال کې د
موټرو پسې د دنداسې ګېډۍ ځغولي، آخر ولې؟“

ورته مې و ویل ستا د ولې ځواب ښايي د ماضي د حافظې په کوم ګوډ کې خوندي
وي.

خو زما په خیال دلته غرونه دي، د کر وړ مخکې لږې دي، له بناره لری دی،
چي سړی سحر مزدوری پسې وځي ماښام راشي، غر د حکومت تر ولکې لاندې
دی، خو که خلکو ته وسپارل شي زر به سپیره شي.
زمرک پوښتنه وکړه حکومت هیڅ نه شي کولای؟

-ولي نه خو که دلته کارخاني راشي، بنار راشي فطري او ځنگلي ښکلا له منځه
ځي، د سیلانیانو د زړه رابښکون لپاره دا خلک همداسې وروسته پاتې ساتل شوي.
دا خلک داسې مثال لري لکه چي په واورو کې وچ کړل شوي وي او د نړۍ د
خلکو لپاره ترې موزیم جوړ شوی وي.

بله بېلگه يې نورستان او له غرونو بله غاړه د چترال کافرستان دی، امیر
عبدالرحمن خان د خپلې واکمنۍ په کلونو کې نورستاني مسلمانان کړل خو بل پلو
کافرستان په زړه ښه له خپلو کفري دودونو سره د نړۍ د نندارې لپاره موجود
دی.

زمرک پوښتنه وکړه دا ښه کار دی او که بد؟
ما ورته و ویل د کافرستان ساتل د یو مغربي لرغون پېژندونکي په اند ښه کار
دی، خو مسلمان مبلغ به يې خامخا غندنه کوي.

زمرک وخنډل ته هم عجب استدلال کوي، غوڅه خبره نه کوي چي دا څېز ښه

دی او که بد.

-رښتیا هم همداسې ښکاري د اشیاء ارزښت نسبي دی، یو څیز له یوې زاوې ښه او له بلې بد کېدی شي.

له دې خبرو وروسته خاموش شو، نه پوهېږم چې زمرک د خیال په کومه جزیره کې ؤ، خو زما د ذهن محور څانګه وه، تادي مې وه چې کله به بیا د څانګې سترګې گورم.

پېښور ته راورسېدو خپل سامان راسره و او څه ناڅه غرنی سوغاتونه مو هم اخیستي ؤ، بار دروند برېښېده، ګاډی مو ونیوله د زمرک دوی کور پر لار ؤ، اول هغه کوز شو او بیا څو شېبې وروسته زه خپل کاله ته وروسېدم. رخصتی دوه ورځې پاتې وې هغه هم په انتظار، انتظار تېرې شوې او لیسې ته لاړم.

بیا د استاد له راتلو ترمخه په ټولګي کې شر او شور ؤ خو ماله وروستي کتاره غلې او خوږه سندره اورېده، کټ مټ هاغسې وه لکه د گلورینې څانګې په نرمو لوړو ژورو کې چې د سحر د باد له مستانه رقصه پېدا کېږي.

سندره په ختمېدو وه، زرینه راننوته څانګه یې ښکل کړه د څو اونيو تېرې وه د شونډو بې واکه خړپ یې د ټولګي په شور کې داسې وېرېښېد لکه تنګی څانګه

چې د مرغانو د سیل تاب رانه وړي، ماته شي او سندریز غږ یې په شنه ځنگله کې تر لرې، لرې خپور شي.

زړینه او ځانګه ملګري وې او بیا دواړه نجوني وې خو بیا هم دې ښکلولو زما په زړه کې د رقابت سپرغی وښندلې. نه پوهېدم، چې څه وکړم د تختې خواته لارم تباشیر مې راواخیست او د غره یو انځور مې وکښه. زه انځور ګر نه وم خو د فطرت سره د مینې له کبله مې د غره د انځور د کښلو لپاره غېږ منظم خو پوره ریاضت کړی و. انځور پوره شو او ترې لاندې مې ولکيل "فطرت له جمال او جلاله پک د خدای (ج) هغه کتاب دی چې د نړۍ د هر نالوستي انسان سترګې یې هم لوستی شي."

دا جمله مې لیکلې وه یو ځل بیا مې لوسته چې د جغرافیې ښوونکي راننوته، غوښتل مې چې تخته بېرته پاکه کړم، خو چې د ښوونکي سترګې مې په کې خښې ولیدې جرات مې ونه کړ نېغ لارم او په خپله چوکۍ کېناستم. ښوونکي ته انځور او ترې لاندې لیکل شوي جملې خوند ورکړ ستاینه یې وکړه، د غرونو په اړه یې ښایسته اوږده شېبه خبرې وکړې. دا بېله خبره ده چې د غرونو د ښکلایز ارزښت پر ځای یې د هغوی په جغرافیوي او ټولنیز ارزښت ډېر ټینګار وکړ ویل یې غرونه د زلزلو مخه نیسي، کانونه لري، څړ ځایونه لري، ځنگلونه لري او

ځنگلونه بيا د ميوې باغونه، د ځناورو کورونه، د مرغانو ځالې او نور ډېر څه لري، د باران اوربست ته لاره برابروي او د نېزونو مخه نيسي، خو په ټولو کې يې وروستۍ جملې خوند راکړ، چې ويې ويل: ”غرونه او ځنگلونه د مځکې گانه ده.“

ما د بښوونکې د وينا پر مهال د هغې خبرې اورېدې خو کله، کله به مې څانگه هم د سترگو له کونجونو څارله ځنې وخت به يې سترگو لکه د غرنیو عقابونو زما په لور ځغلند پرواز کاوه.

د جغرافيه ساعت پای ته ورسېد او استاده ووته، څانگې ماته رامنځ کې او په لومړي ځل يې راسره داسې خبرې پيل کړې چې نېغ په نېغه يې د درس سره تړاو نه درلود.

”-غزنه غرونه دې ډېر خوښ دي؟.“

-هو غرونه سيندونه بلکې ټول فطرت مې خوښ دی که غلطې نه کوم نو تاسو د تختې له انځوره دا پر ځای اټکل وکړ څانگه په خدا شوه ويل يې ”تاسو تېروتنه زه له پخوا نه پوهېدم چې په غرونو مين يې اريانونکي ده ما خو له تا سره هيڅکله پر دې اړه خبرې نه وې کړې.“

د دې پر ځای چې څانگه ځواب راکړي نوراني سترگې يې چې نرۍ شرابي

موسکا په کې خپره وه زما سترگو سره وجنگولي لاس يې زما کتابونو ته ورتېر

کړ او په موسکا يې راته و ويل:

”ستاسو په اجازه.“

زما د جغرافيه کتاب يې راپورته کړ په غور يې وځيره او راته يې و ويل: ”له

کومې ورځې راهيسې چې ما ستا په کتاب دا عکس ليدلی نو زړه ته مې پرېوتې

چې غرنۍ سيمې دې خوښې دي او نننۍ انځور گرۍ خو دې زما يقين د پخلي تر

کوره ورساوه.“

زړه مې ولوېد د ځان سره مې و ويل: اخر د معما حل دا راووت تا ماته نه بلکې

انځور ته کتل ما د سوچ په درياب کې غوږې وهلې چې څانگې وپوښتم” د خيال

مرغه دې له کومې شنې څوکي نه طوافونه پيل کړل، دا راته و وايه چې دا ښکلۍ

عکس د کومې سيمې دی؟.

نه داسې هم نه ده د غروو په شنو څوکو سربېره زما د خيال او زړه مرغانو د يو

انسان نه هم طوافونه شروع کړي. په دې خبره هغه له حيا نه لکه مڼه سره شوه

زه هم د خپلې خبرې د اغېزې لاندې راغلم او د خبرو سر او تال مې مات شو.

څو شېبې زموږ دواړو سرونه ښکته و. داسې حالت و لکه چې ورته مې سپينه

خبره کړې وي. چې څانگې درسره مينه لرم، خو بيا مې خپل شيندلي حواس

راتول کړل او ورته مې و ویل: دا عکس چې زما پر کتاب لگېدلی دا زموږ د خپل هیواد یوه ښکلې سیمه ده، دا بدخشان دی.

ما د افغانستان ډېرې غرنۍ سیمې لیدلې دي خو د بدخشان د فطري ښکلا په اړه مې یوازې کیسې اورېدلي او یو څو انځورونه مې لیدلي، نور نو داسې وگڼه چې “شهزاده په نالیدلي مخ مین دی.”

څانگې زه د بدخشان غرونه ډېر وخت په خوبونو کې وینم خوله بده مرغه چې خپل منځي اختلافاتو زما لپاره هلته ورتلل د ښاپیړیو له کوه قافه هم ستونزمن کړي دي، بویه چې دا هیله به مې کله پوره کېږي. خبره تر همدې ځایه رارسېدلې وه، چې د دري استاد راننوت څانگې په موسکا راته و ویل: (یار زنده صحبت باقي) اوس به د حافظ ژبې ته غور شو.

پس له دې ورځې به اکثره وخت ما د کتاب پر ځای د رباب په تارونو او د نغمو په مریو د څانگې یادونه لمانځل.

ډېر ځل مې د زمرک دوی په حجره کې له ماښامه تر سهاره د رباب سره

شوگېرې کړې دي خو بنوونځي ته به هم په خوښۍ سره تلم ځکه چې څانگه به

راسره غږېده او له يوې ورځې نه بلې ته نوره هم په زړه راننوته.

په هر بندار کې مې په زړه ورېده هر چا سره مې ناسته تر جسمه تړلې وه پر

روح مې د څانگې د ښايست سيوري خپور ؤ.

رباب مې د زړه لويه تکيه وه، نغمو به مې ټول وجود سپک کړ، عجب کيفيت ؤ.

داسې به برېښېده لکه چې د نغمې سپلۍ مې د مادي وجود ټول گرد او غبار وړی

وي. ټول روح يم ټول سرور، سرور يم، لکه د آسمان د برجونو نوراني کوتره په

غېرې مريي وزرونو الوزم او د ابدې سمندر پر سر د ښايست د ورکې جزيرې

پر لور پرواز کوم.

کله، کله به مې احساس کاوه چې پېښور کې نه يم د يوه شنه او څپاند سمندر غاړه

ده، باغي موجونه راځي د څانگې پښو ته تندي رسوي او بېرته گرځي زه يې د

سترگو خاموش طوفان ته له ربابه ژبه په پور اخلم او د سمندر د لافاني سندري

برخه يې گرځوم هغه چې کاینات يې له ازله تر ابدې اوري خو مړيري پرې نه. د

رباب نغمو به زما په وجود کې نه ايره کېدونکې انگار شينده او په غرونو غرونو

اتش فشان به اوږېده، بېخي هغسې لکه وحشي سيلۍ چې پر يوه بوټي لگېدلې اور

پر ټول ځنگل خپور کړي هغه چې لامده نښتر او وچې څېړۍ يو شان خپلې

غېرې ته راکاري، لمبه يې آسمان ته خوله ورکوي او له جلاله ډکه سندره وايي.
يوه ورځ چې بنوونځي ته لارم او د ځانگې سترگې مې لکه د بزکشی آسونه په
مستی کې وليدې، نو پوه شوم چې د صبر واگې مې له واکه په وتو دي. ټوله ورځ
نشه، نشه وم روايتي لاره مې غوره وبلله او نيت مې وکړ چې ليک ورته وليکم
خو ويړه هم راسره وه، ما ويل هسې نه چې وړاندې تر لوستو مې ليک ونه
څيري، خفه نه شي.

که خفه شوه په هر قيمت به يې پخلا کړم خو که ليک مې د ”ايمرجنسي“ تر سر
ليک لاندې راغی بنه به ونه شي، بلکې وبه شرمېرم د ”ايمرجنسي“ اصطلاح
زموږ په ټولگي کې ځانگړې مانا لرله او هر څوک پرې پوهېده. دې وپروونکو
اتکلونو هم له خپله هوډه وانه رولم قلم کاغذ مې راواخيستل او د خط په ليکلو مې
داسې پيل وکړ.

زما د وجود پر کایناتو د نغو خورې ورې ځانگې!

د بنايست سر او تال دې مات مه شه

سپين سترگې مې گڼې او که مطلبې، بې وقوف درته ښکارم او که لېونی ستا
خوښه ده، خو زه مجبور یم بلکې بيخي مجبور یم، ستا دې په خپلو نوراني سترگو

قسم وي، ستا دې په خپلو ورېښمينو سندرو قسم وي زما الفاظ يو خُل ولوله، ايله
يو خُل، وايي چې روحونه لکه د وجود سر او تال جوړه پېدا کيږي. يو د بل مينه
او تکميل وي، خو فلک غمازي کوي. يو يې په يوه زمانه کې دنيا ته راشي او بل
په بله کې، لیده کاته يې ونه شي، زندگي يې زندان شي او يوه ورځ يې د ژوند
سقراط د اجل شراب وسکي، بيا نو تر محشره په لحد کې د زړه داغ د انتظار
خراغ وگرځوي بيا به څه کيږي (والله علم).

کله، کله په يوه زمانه کې راشي، خو يو يې د مشرق شي او بل د مغرب، دا تپه
يې انځور ددی:

چې د ديدن نصيب يې نه وي

په يو کوڅه کې سره وړاندې وروسته شينه

خو کله بيا زما نه زرينه پېرزوينه وکړي او دواړه روحونه د يو چم گاوند وگړي
کړي. ادم او درخو له همدوی نه و.

ته زما له وجوده جدا شوي څانگه يې، خدای ته وگوره نيمگړی مې مه پرېږده،
تکميل راوبخښه، تر ځوابه مې د انتظار چاره پر زړه خښه وگڼه.

غزن-

سبا چي بنوونځي ته لارم، ليک لا زما په جيب کې و، خو پوهېدم چي ساعت په ساعت خپل حواس بيلم کېدی شي حالت مې هغه مجرم ته ورته و چي د پوليسو مرکز ته يې بم وړی وي تفريح بڼه موقعه په لاس راغله، اخوا دېخوا مې وکتل دوه درې کسه په ټولگي کې پاتې وو خو خپل نوټونه يې رسول، څانگه او نور زده کوونکي دباندي وتي وو.

ليک خو مې د څانگې د الجبر په کتابچه کې کېښود، خو ماته مخکې ځای نه راکاوه، ايسارېدل راته لويه نفسياتي ستونزه ښکارېده په لنډو ټکو مې د رخصتۍ يوه رقعه وليکله سره د دې چې ټول بنوونکي په اداره کې راغونډ و او دا پوښتنه يې ذهن ته راتله چې زه ولې رخصت اخلم؟ خو رقعه مې له مدير صاحب نه را امضاء کړه، هېچا ته مې ور نه کړه. د حاضرۍ په کتاب کې مې کېښوده او د ليسي دروازي ته مې مخه کړه بيا نو هغه د دروېش دراني خبره:

زه په داسې تلوار و وتم جانانه

لکه خلاص چې څوک بندي شي له زندانه

د اطمنان ساه مې واخيسته او دکور په لور روان شوم په کور کې هم مضطرب وم، ځان ته مې مشغولا کته له ځان سره مې فکر وکړ فلسفه جړه تنسته او لاینحله

معما ده کېدی شي چې د څو شېبو لپاره مې په خپله دنيا کې ورک کړي، خو خوند
يې رانه کړ، توري گونگ شوي و، بې مانا توري کړبښي د کاغذ پر سينه غزېدلې
وي هېڅ يې نه ويل تلویزون مې روښانه کړ هغه هم د موهومو عکسونو او گډو
وډو آوازونو امتزاج و، رانه هير دي چې تلویزون مې بند کړ او که روښانه پاتې
شو. له کوره و وتلم او د زمرک دوی حجرې ته لارم، رباب مې له مېخه راکوز
کړ، خو گوتې مې رېږدېدې هيڅ يوې نغمې سر نه نيو، بيرته کور ته راغلم، له
پرېشاني ډکه شپه راخوره شوه کله وېش کله وده، خو سحر شو لمونځ مې وکړ،
نيمه پياله چای مې وڅښه، له ځانه سره مې کرل رېبل چې لار شم او کنه، څه به
راته وايي؟ ليک خو يې حتماً لوستی دی، ځکه چې نن بيا الجبر لرو او پرون معلم
کورنی کار هم راکړی و، چې لوستی يې وي څه به يې ويلې وي هسې نه ترپايه
يې لوستی نه وي، ټوټه، ټوټه يې نه وي کړی. وه خدايه "ايمرجنسي" نه شي، زړه
نا زړه وم، خو توکل مې وکړ بنوونځي ته لارم او ټولگي ته ننوتم سلام مې واچوه
خو د شيندلو حواسو له کبله پوه نه شوم چې چا راته وعلیکم السلام و ويل، څانگه
راغلي وه، چې ور ومې کتل په څېره کې يې حيا او حېرت خاموشه ښکلا پنځولې
وه. نوراني سترگې يې ښکته وې، د اوربل وېښتان يې بار، بار له تندي راښوېدل
او هغې په ارام سره په خپل لاس پورته کول.

پوه شوم چې لیک یې لوستی، خو د ځواب اندازه یې راته نه لگېده، مالا په تصور کې د اټکلولو غوټې پرانستې چې پېکې د تختې له مخه چغې کړې. (ایمرجنسي، ایمرجنسي، ایمرجنسي) دې سره په ټولګي کې داسې خاموشي خپره شوه چې د استاد په ټینګار هم نه راتله، دا لومړۍ ورځ نه وه د “ایمرجنسي” غږ به تل له ځانه سره داسې خاموشي راوسته.

پېکې و ویل: حسب معمول بیا “ایمرجنسي” کېس دی یو چاته محبت نامه لیکل شوې ده چې ستاسو پاملرنه ورته را اړول غواړم.

زړه مې درز وکړ له ځانه سره مې و ویل: هماغه څه وشو چې ترې مې ډار درلود تر دولسمه راورسېدم په ایمرجنسي کېس کې نه وم راغلی خو نن گیر شوم او پوخ گیر شوم.

لیک د پېکې په لاس و، خو د شاګردانو د تلوسي لپاره یې خبره اوږدوله او نه یې لوسته پوښتنې یې کولې، چې دا لیک به چا لیکلی وي او چاته؟ که څوک سم ځواب و وایي: یو خود کار قلم انعام لري، چا شوخي جینۍ آواز ورکړ، زرینې به ځانګې ته لیکلې وي. ځانګه لکه د تصویر ځانګه غلې وه، خو زرینې له وروستنې کتاره و ویل:

هغه تېر شول چې مې مینه په غلا، غلا کړه

اوس په درست جهان رسوا ده په غلا نه ده

زموږ خبره خو ایمرجنسي نه ده هر څوک پوهېږي چې څانګه زما ملګري ده،

زمرګ ورته و ویل په ارام کپنه دا لندن نه دی چې له جینۍ سره دې د جینۍ مینه

جواز پیدا کړي.

-محترمه ستا له قانوني معلوماتو یوه اروپا مننه، زموږ مینه داسې پرنگۍ هم نه

ده چې ته یې انګیري.

د مشرق تقدس خو هم موږ نجونو ساتلۍ، ګني ستاسو زړونه خو به د اروپا په

عیاشۍ هم ساړه نه شي.

زمرګ په دې ځواب پرېشان غوندې شو له زرینې یې بڅبنه وغوښته او ورته یې

و ویل چې: زما مقصد یوازي او یوازي ټوکه وه، که زه پوهېدی چې ته به پرې

خفه کېږي یوه کلیمه به مې هم نه وه ویلې، دې خبرو نور هم پرېشانه کړم ځکه

چې زرینه د ځانګې ملګري وه، بله دا چې د هلکانو کردار ته ګوته نیول شوې وه

په ټولګي کې لا اټکلونه روان و چې پېکۍ و ویل (Be Quite) غلي شئ، هوایي

پزې مه کوئ، د بې ګناه خلکو پر سرونو پرېوزي، دا محبت نامه د یوولسم

ټولګي یو ماډرن مجنون ماته لیکلې ده، نو ځکه یې لوستل هم مناسب نه ګڼم.

دې خبرې سره مې زړه ښه شو، خو بيا هم پوره آرام نه و، شاگردانو پېکې ته چغې کړې نه، نه، نه منو اوس به يې خامخا لولي.

پېکې هم شرمېده او هم خندېده.

ويل يې مجنون صاحب په يو پاکټ کې د مادهوري او شاه رخ خان پوست کارډ او يو ليک لري د هلك په نوم به حاضر ساعت کانی کېږدو خو ليک يې واورئ: ”مای دارلنگ پېکې (I love you) ته زما ډېره خوښه يې، ځکه چې ستا سترگې د کاجل او شونډې د مادهوري دي، که انکار دي وکړ نو د خيبر هسپتال مخې ته چې کوم د اوسپنې هوايي پل دی له هغې نه به هغه مهال سرک ته راتوپ کړم چې د ښوونځي د نجونو موټر تېريږي پرېږده چې چخپيت مې کړي او که له رخصتۍ نه وروسته د ښوونځي مخې ته د شيرو کاکا له دوکانه د فانتا بوتل واخلي او ويې سکې په ليدو به دې زه وگنم چې ته له ما سره محبت کوي.“

زرينې له شوخۍ نه په ډکه لهجه ورغږ کړ د فانتا پيسې يې رالېږلي که نه؟ پېکې وخنډل او د توکي په انداز يې و ويل که پيسې يې رالېږلي وای ولي به يې کيس ايمرجنسي کېده.

خبرې تر همدې ځايه رارسېدلې وې چې ښوونکی راننوت، پېکې ترې بخښنه وغوښته او خپلې چوکۍ ته لاړه، ښوونکي هېڅ هم ونه ويل ځکه چې ټول

بنوونکي زموږ له شوخی نه خبر و، ډېر ځل داسې شوي چې بنوونکي به راغی
موږ به چوکۍ یوې ډ ډې ته کړې وې او په ټولگي کې به مو اټن کاوه.
ساعت ختم شو بنوونکي و وت او پېکۍ یو ځل بیا د تختې مخې ته ودرېده، لیک
او پوست کارډ یې په لاس کې وو. موږ هیله درلوده چې په لیک کې به څه خبرې
پاتې وي، اوس به هغه ولولي، خو پېکۍ و ویل چې: بل څه په کې نشته تیږ ته
ورته یو زړه یې رسم کړی، دومره ډېر غشي په کې خښ دي لکه پوځیانو چې
پرې ”چاند ماري“ کړې وي.
پېکۍ دا و ویل: لیک او پوست کارډ یې ټوټه، ټوټه کړل او له هماغه خپله پاکټه
یې ورته تابوت جوړ کړ.
زموږ د ټولگي نجونو ته کله، کله همداسې محبت نامې راتلې خو ټولو ژمنه کړې
وه چې د ایمرجنسي په اعلان به یې د ټولو په مخ کې لولي، بیا به یې ټوټه، ټوټه
عاشق ته ورلېږي، خو د خدای فضل دی هېڅ عاشق به په لیک کې په ورکړي
اخطار وفا نه کوله، نجونو به په خپل دې کار ویاړ کاوه، خو په هلکانو دا خبره
ښه نه لگېده کله، کله به یې په ټوکه، ټوکه کې ویل چې نجونې دغه محبت نامې د
کورنیو له غړو پټې په تشابونو کې لولي، که خوند یې ورکړ، خو هماغسې په
مینه ځواب ورکوي او که لیک یا شخصیت بې خونده وي، نو بیا یې په ټولگي کې

ایمرجنسي کړي او کله، کله به یې د نجونو نه د هلكانو انتقام په بل ډول اخیسته، په خپله به یې ځانونو ته د نجوو له خوا لیکونه لیکل د ایمرجنسي تر عنوان لاندي به یې لوستل او بیا به یې د نجونو په څېر ټوټه، ټوټه کول خو ډېرې نجونې د دوی پر دې چل خبرې وې.

ساعت پسي ساعت تېرېده خو څانگه خاموشه وه د رخصتۍ زنگ و وهل شو، څانگې ته مې کتل چې ماته، ماته له ټولگي و وته، زه هم کور ته لاړم. سره د دې چې د څانگې په یو دوه خبر نه شوم خو بیا هم له تېرې ورځې نه مې پرېشاني کمه وه ځکه چې د ”ایمرجنسي“ له شرمه بچ شوی وم.

بل سحر چې ټولگي ته لاړم څانگه راغلې وه، زما د سلام سره یې ایله یو نظر راوکتل، د یو مرموز سرور احساس یې راکړ، په سپینه منگل یې راپریوني زلفې پورته واړولې او ځان یې د کتاب په لوستلو مشغول کړ، د ورځې په تقسیم اوقات کې جغرافیه هم لیکلې وه خو څانگې په غلطۍ هم نه راکتل لومړي ساعتونه پای ته ورسېدل تفریح شوه. څانگه وروستي کتار ته لاړه زرینې سره کېناسته نورې نجونې او هلكان بهر و وتل ما په ځان کې د وتلو تاب نه درلود، ناست پاتې شوم او ځان مې د فزیک د سوالونو په حلولو بوخت کړ، قلم مې په سپین کاغذ ګرځېده خو غوږ مې وروستي کتار ته و، زرینې څانگې ته و ویل چې نن سبا مړاوې،

مړاوي ښکاري کوم نوی باد خو به نه وي را الوتی، ځانگې ورته په غلې او
سنجیده لهجه و ویل په اسانه ژبه راته و وایه څه ویل غواړي.

زړینه ورته په خدا شوه په اوږه یې ورته لاس واچو او په نرمه او خوږه ژبه یې
ورته و ویل: ښکلي ځانگې بلکې زما خپلې ځانگې، ولې خفه یې؟ ناروغه یې که
کوم بد خبر دې اورېدلی؟ ځانگه یوه شېبه غلې وه. داسې ښکارېده چې د هغې دا
خاموشي به زما زړه هم خاموشه کړي، خو رښتیا ده چې تر گل نازک انسان کله،
کله کاني نه هم کلک شي، خبرې بندې شوي ځان مې لږ څه په ډډه کړ او د
سترگو له کونجونو مې ورکټل، ځانگې د زرینې سترگو ته وکتل قلم یې
راواخیست سرپوخ یې ترې لرې کړ پر سپین چونه شوي دیوال یې ولیکل
”ایمرجنسي.“

څه، څه امیرجنسي؟! اخر د دنیا سترگو ته هم ولیدې د دې په ځای چې ځان مې
ستا په زلفو کې پټوه په کار وه چې ته مې چېرته پټه کړې وای، خو تر کومه به
مې پټولې لمر خو په گوته نه پټیږي خبر، دې ښاپیرک سرسه خو په وروسته
گورو، اوس په تخته یوازې خبرتیا لیکم ”ایمرجنسي“ زړینه ودرېده خو زما زړه
ولوېده، بس قسمت مې مل ؤ، ځانگې د لمنې له کونجه ونيوه او ورته یې و ویل: د
خدای ومنه مه کوه داسې ولې مې شرموي.

زرينه بېرته کېناسته او په شوخی سره يې ځانگې ته و ويل ښه صاحبي چې راز
په راز ساتي نو بيا ځان ولي خفه کوي، چا درته دومره پوخ دام کېښود چې له
دواړو پښو په کې ونښتي، دا ماهر ښکاري دی څوک چې په هوا يې درته
”ايمرجنسي“ دام کېښود او ته يې ونيوي.

د زرينې پوښتنې داسې وې لکه چې: زه ملزم يم او د دعوي وکيلان زما د جرم د
اثبات لپاره قاضي ته دليلونه وايي.

ځانگه چپ وه، خو چې څو ځله زرينې ورته اوږه وسکونډله او په خوږه لهجه يې
ترې پوښتنه وکړه، ما ورته د سترگو له کونجو ورکتل چې ځانگې راته گوته
ونيوله، په زرينې مې هم يو سرسري نظر تېر کړ د غم او خوښۍ گډ احساس يې
په خبره کې وپړکېده.

دواړه څو شېبې غلې پاتې شوې، خو زرينې سکوت مات کړ دې صاحب خو کله
د ښايست وجود نه مانه او کله به يې په مينه شک کاوه، واه، واه شيخي څه شوه
او هغه فلسفې په کومه لارې، بيا يې د ځانگې لاس په خپلو لاسونو کې ونيوه او
ترېنه يې پوښتنه وکړه، آيا تاته د هغه مينه منظوره ده؟ ځانگه غلې وه او زما پر
ژبه د دعا الفاظ ښوېدل، بس حالت مې داسې و لکه مجرم چې قاضي ته مخامخ
ولاړ وي، يو خوا خوږه آزادي وي او بله خوا اعدام، خو خبره تر بلې نېټې

وځنډېده د بنوونکي سلام د چاپېريال هغه خاموشي ماته کړه. چې د ځانگي ځواب
ته منتظره وه.

ځانگه هم راپاڅېده او په خاموشو قدمونو خپل ځای ته راغله د زنگ په پرله پسې
تنگولو درسي ورځ پای ته ورسېده، د ځانگي خاموش ځواب هيله من کړی وم، د
رخصتۍ زنگ نه و هغه د حمزه بابا خبره د اسرافيل شپېلۍ وه روغ قيامت يې
راوست له ځانگي يې بېل کړم کورته لارم، شېبې لکه پيلوځي تېرېدې، سيزونکي
وي خو زما د زړه په ژورو گړنگونو کې يې خوره نڅا کوله، سبا چې د بنوونځي
پر دروازه ورننوتم زرینه راته له مخکې ولاړه وه.

ځان يې سنجيده کړ پر شونډو يې دومره موسکا خپره کړه چې ايله حساس يې کېده
ويل يې خانه پروڼ له رخصتۍ وروسته ځانگي ستا ليک راوښود دا د خبرو
کوډې دې د همدې لپاره زده کړې وې چې په ځانگه يې وکړي، که د الفاظ زور د
محبت اثبات شي د بې زبانه مخلوق په مينه به څوک باور وکړي.

-زرينې دا د څو کتابونو گرځول زما د پوزې پېژوان شو اور ولگه په ادب او
فلسفه، زه خو يې په خوند مړوم، د کوډو په نظر مې په عمر نه دي ورکټلي،
زرينه موسکۍ شوه خو دا ځل لږه ډېره، ويل يې غل مه نيسه چې غل به تا ونيسي
کار دې هم کړی او په الفاظو کې سپرغۍ هم شيندې.

رښتيا يې ويل زه هم لږ جذباتي شوی وم، خو صرف په دې خبره چې زما مینه يې د خبرو استادي گڼلې وه. دا ځل مې په نرمه لهجه ورته و ويل گوره زرینې! خیر دی هغه لیک به پر ځای پرېږدو ته زما د سترگو خاموش موسیقیت وگوره، آیا د ځانگې تصور په کې نه ناڅي؟ توري غریبان به زما د زړه خبره څه وکړي، زما مینه سمندر او توري د کلال پيالې، څنگه به يې ظرفیت ولري. زرینې په کرس، کرس وخنډل ويل: ”زه مرم له غوچې ته بیا وايې چې غوچې“ نوره نه پوهېږم ځانگه دې د ځان په لور درکړه کړې ده پخوا راباندې ښه لگېدې، اوس راباندې بد لگې، خو څومره چې راباندې بد لگې هومره راباندې ښه هم لگې.

ورته ومې ويل د لفاظۍ تور په مالگوې او معما ته وايې هم درباندي اوس ښه لگم هم بد.

ويل پوخه استاده ماشوم مه جوړېږه ښه هم راباندې د ځانگې له مخه لگې او بد هم ما غوښتل چې خبره پرې بيخي بربنډه کړم، خو شوخ يې راوکتل او په تگ، تگ کې يې و ويل: (عقلان پی نقطه نگرند).

زه هم ورپسې غلې، غلې د ټولگي په لور روان شوم، چې ننوتم سترگې مې د ځانگې چوکۍ ته وې لکه د برېښنا پرک يې په ځغلند ځلېدونکي نظر راوکتل او

سترگي يې دوه مستي توتکي وېرېښېدي هغه توتکي چې د سرور په وزرونو له
شني خانگي والوزي، په ملاق ملاق تيري شي خو د خوري سندرې په څېر يو
مرموز خوند د فضا په رگونو کې پرېږدي.

زه هم لارم او په خپله چوکۍ کېناستم، د ټولگي نگران ښوونکي راننوت د تختي
تر څنگ ودرېد او داسې يې خپله وينا پيل کړه.

گرانو زده کوونکو! تاسو به خبر ياستئ چې کلنيو ازموينو ته مو ايله څو ورځي
پاتي دي، سر له سبانه درسونه بند دي، بلکې له نن ورځې يې بند وگڼئ خو اداره
هيله لري، چې غير حاضري به نه کوي، استادان به هم راځي ستاسو مشکلات او
ستونزې به هواروي، هڅه وکړئ چې وخت بېخايه تېر نه کړئ، هوښياران وايي
چې (وخت لکه سره زر دی) ستاسو د برياليتوب په هيله مو په خداي سپارم، هو
رښتيا د ازموينو د مهال وېش پانه د ادارې پر دېوال لگېدلي ده کتي يې شي.

د استاد خبرو ورو، ورو زړه راتنگوه خو ښه وه خبرې يې په لنډو غوڅې کړې،
د استاد له وتو سره سم د رخصتۍ زنگ وټنگېده د ليسې په انگر کې شاگردان
ډله، ډله د مهال وېش خواته روان وو او ځينو خو د مهال وېش کتل مناسب نه گڼل
ويل يې بيا به شي، په دومره خوښۍ سره له دروازي وتل لکه له بنده چې وځي،
خو زما د قد مو سر او تال مات و، ځکه چې له دولسمه وروسته د خانگي ليدل

راته يقيني نه بنکارېدل ځانگه هم ماته ماته له زرینې سره روانه وه.

د کور په خوا رهي شوم پښې مې پر مخکې وې خو فکرونه مې د شک او يقين په

کش مکش و، کله به مې ويل چې له امتحانونو وروسته به مې بيا نظرونه د

ځانگې په ورېښمين اوربل ونه زانگي بيا به مې ځان ته ډاډ ورکاوه، کېدای شي

چې هغه د پوهنتون لپاره له کلي راشي او سره يو ځای په يوه ځانگه کې داخله

واخلو ټوله ورځ او شپه مې د بنکلي ماضي او شکمن مستقبل په سوچو کې تېره

کړل، سبا چې ښوونځي ته لارم څه شاگردان راغلي و او څه په راتلو کې و،

ځانگه هم راغله، د فزيک ښوونکي راننوت او له شاگردانو يې د هغوی د درسي

ستونزو په اړه پوښتنه وکړه، ډېرو شاگردانو ويل لومړی تمرينونه اسان او

وروستي گران دي.

له پايه به د پيل په لور حرکت وکړو، خو ځانگې د ټولو مخالفت وکړ ويل يې له

پيله به د ستونزو هوارول ښه وي، زه که په الف پوهه نه شم د "ب" گردان به

راته بې گټې وي، خو بله خوا بغير زما نه ټولو د ځانگې مخالفت وکړ. استاد يوه

شېبه غلی شو بيا يې د ټولگي د پرانستې دروازې له لارې د ليسې په منځ کې شنه

چمن ته وکتل بيا يې شاگردانو ته مخ کړ او ورته وې ويل ستونزه به حل شي د

غزن له کورنيو کارونو راته اندازه لگېدلې چې په فزيک کې هم تکره دی، که څه

مشكلات نه لري نو بيا دې غزن او څانگه خپلې چوکۍ پورته کړي او د چمن په منځ کې د توت سيوري ته دې د څانگې پوښتنو ته ځواب ورکړي او که کومه ستونزه رامنځ ته شوه، زه همدلته يم.

ماچي د استاد خبره واورېده پر دې خبره مې هيڅ فکر ونه کړ چې زه په وروستيو تمرينونو کې ستونزې لرم او که نه، ودرېدم چوکۍ ته مې لاس کړ او استاد ته مې و ويل زه تيار يم. استاد څانگې ته هم و ويل چې خپله چوکۍ اوچته کړي او له ما سره چمن ته ووځي زه تر دروازې تللی وم چې شاته مې وکتل څانگې هم خپله چوکۍ راخسته، زرینې ته مې هم پام ور واوښت په مانا خيزو موسکو سترگو يې زموږ پر خوا راکتل، ما او څانگې د چمن د اوني سيوري ته مخامخ چوکۍ واچولې، هغې په رېږدېدلو گوتو د فزيک د کتاب پاڼې اړولې خو هېڅ پوښتنه يې نه کوله، زما سترگې هم ښکته وې او د ښو لاندې مې د هغې د مضطرب پېغلنې ننداره کوله.

ما سترگې پورته کړې خو هغې لا لاندې کتل، بالاخره يې منورې تورې سترگې راپورته کړې سترگې مو سره وجنگېدې، بل راز کيفيت و، د لومړي ځل لپاره مې حواس له داسې تجربې سره مخ و، په تېره بانه يې لکه په شاتو لړلي غشي زما په زړه راڅښېدل ځان راته لکه د افلاطون فلسفه له دې مادي نړۍ نه ماورا د

ازل په لاهوتي سيمه کې بنکارېده چې دوه سترگې په کې لکه روښانه توري
خلېدل وخت هم خپله مانا بېلې وه، داسې راته بنکارېدې لکه چې دا سترگې ما
ليدلي دي هغه زمان چې کاینات نه و.
خدايزده تر کومه به مو سترگې جنگولې وي خو د ځانگې بانه ښکته شول زه هم
څو شېبې غلې وم، زړه مې وغوښتل چې څه و وايم خو الفاظو ترتيب نه مونده
خو زړه مې ټينگ کړ او ورو غوندې مې ورته و ويل:
ځانگې باور لرې چې درسره مينه لرم؟ د هغې شونډې لکه د گلورينې ځانگې په
رپېد و شوې ما احساس کاوه چې ساه يې لنډه، لنډه کېده، څو ځله يې ځان ځواب
ته جوړ کړ خو جرأت يې ملگرتيا ونه کړه کټ مټ هاغسې لکه وزر غوڅي
کوټره چې له برجه د پرواز اراده وکړي، ټيټه پورته شي خو پر ځای ناسته پاتې
شي، بالاخره په ډېره ستونزه يې دا جمله له خپلو گلابي شوډو رابېله کړه:
(با، با، باور نه ايمان لرم.)

په دغه وخت کې يوې ابدې نېکبختۍ زما روح ته خوله ورکړه او يو نه
بيانېدونکې سرور يې زما په وجود کې له وېښتو نه تر پښو خپور کړ.
د چمن د غاړې گلان په نړۍ هوا کې داسې رپېدل لکه زه او ځانگه، د اونۍ د
پانو جنگېدو نړۍ نغمه جوړوله لکه زما په خوشبختۍ چې لاسونه پر کوي. له

ځانگې نه مې پوښتنه وکړه چې ولې دې له سندرو لاس واخيست؟ په ټيټو سترگو
موسکۍ شوه ويل غزنه، وړاندې خو په ما الفاظ سندره کول، ستا مينې زه ټوله
سندره، سندره کړم اوس خو کله، کله زه د خپلو سختو هډوکو او مادي بدن
احساس هم نه کوم، بس لکه ستا د مينې له اهنکه چې جوړه يم، ما پخپلو سترگو
واوړه زه ټوله سندره، سندره يم.

ځانگې ته له اوله سندره وې د ستر شاعر سندره ستا سترگې لکه غېږې مريې
الفاظ له ازله زما د زړه په گنبد کې موزوني غزوني کوي.
زما له داسې خبرو سره به هغه د حيا په اوو پردو کې پټه شوه، د پښتنو مينه چې
له سترگو الفاظو ته رسي همداسې کيفيت راځي، موږ خبرې هم کولې او د فزيک
د کتاب پاڼې مو هم اړولې، په دې کار سره زموږ هڅه دا وه چې څوک شک ونه
کړي هغه مهال چې د گلانو سيوري راگرځېدل موږ له بنوونځي راووتو او بېلتون
په بېلو لارو د کورونو په خوا ولېږلو، زه په دې ورځ له ډېرې خوشالۍ نه په
کابيناتو کې نه ځايېدم نغمه، نغمه وم، لارې راته د رباب تارونه ښکارېدل، هر قدم
يو مضراب و چې زما روح ته يې پرواز ورکاوه.

کور ته ورسېدم کتابونه مې یوې خواته و وېشتل بېرته و وتم او ځان مې د زمرک
دوی حجرې ته ورساوه، هغه هم راغلی و کتاب یې لوسته، کتاب مې وربند کړ
ویل یې دا پر تا د چا وشوه، کله مې لوست ته هڅوې او کله مې کتاب بندوې د
دې پر ځای چې د پوښتنې ځواب یې ورکړم اتن مې پیل کړ، هغه راته خندل او ما
اتن کاوه او څومره به چې زما په اتن کې جوش راته هومره د هغه خندا له واکه
وته، تردې چې له خندا نه چپه پروت و او خپل تشي یې نیولي و، آخر له خندا نه
رنگ بنگ راپاڅېد او زه

یې ونيولم ما ځان نه ورکاوه، خو چې راته یې و ویل له خندا به مې مړ کړې پر
ځای ودرېدم.

ویل یې ته خوبه که چا بیخي مجبور نه کړې په ډله کې دې هم اتن نه کاوه دا نن
کومه هوا را الوتې، ورته مې و ویل اشنا ولې به اتن نه کوم نن خو ټول کاینات
لکه د بنگو پېمانه اتن کوي. په خندا یې راته و ویل بنگو ته دې لکه چې لاس
واچو ځواب مې ورکړ چې اشنا بنگ مې نه دي سکلي بلکې د تخیل په سیمه مې

په جریبونو، بلکې په خورونو بنگ ټوکېږي راته یې په استفهامیه انداز و ویل نو بیا؟

نو بیا دا چې در مې درخانۍ شوه، هغه خوشاله شو ویل بڼه ده غزنه چې ستا د زړه درز کوشیر وموند، خو ته هم اوس له ادم خانه کم نه یې خدایزده له کومې ځانګې نه دې شهباز جوړ کړی ؤ، هه چې څو ښار ته د دې خوښۍ په تحفه کې به درته رباب واخلم، رښتیا هم بازار ته لاړو او رباب یې راته واخیست او بېرته د زمرک دوی حجرې ته راغلو راته یې و ویل زړګیه ما خو درسره کړې ژمنه پوره کړه، رباب دې زده کړ اوس ته ماته وایه چې ستا درخانۍ څوک وه؟

-سمه ده اول به درته یوه نغمه وغږوم بیا به درته درخانۍ وښایم، هغه راسره ومنله او ما هم رباب په غېږ کې ونیو، غوږي مې ورتاو کړل او چې سر یې ونیو نو دا سندره مې په نغمه کې را واړوله:

داګېر چاپېر په غرونو راغله بارانونو یاره

ږلۍ وریرینه

مه هه دلته شپه وکړه پاتې شه باران دی

په نغمه کې دومره گرم راغلم چې ځان او جهان مې هېر و .

يو وخت مې زمرک لاس ونيو او راته وې ويل ظالمه لږ خو ځان ته پام وکړه له

جامو دې خولې څاڅي او د رباب دې هم کار وکړ که پرې ايښی مې وای نو يا

خو دې د رباب تارونه شلول او يا د خپل زړه رگونه. رښتيا دا سندره خو به

څانگې هم ډېره زمزمه کوله زړه خو دې هلته ځاله نه ده جوړه کړې!؟

ورته مې وويل اشنا تا د خپلې پوښتنې ځواب خپله ومونده، هم څانگه زما درځانۍ

ده.

واه غزنه! څه غرنی گلاب دې انتخاب دی په هر تول پوره ده، هسې د فزیک

استاد ته خو به دې هم دعا کړې وي. ومې پوښته چې هغه څنگه؟ راته يې وخنډل

ويل نن سحر يې څومره ښه موقعه درکړه، ما هم ورسره ومنله او د فزیک

ښوونکي ته مې د دنيا او آخرت خوښي وغوښته.

زمرک راته و ويل: زه به د کتاب په کرښو کې ډوب شم اوس ستا او ستا د رباب

خوښه آرام کوئ، او که د ماښام ډوډۍ ته ايسار پرې ناوخته و بخښنه مې ترې

وغوښته او خپل کور ته لاړم.

بيا نو چې کله ليسي ته لاړم، کله به مې د څانگې سره په خوله خبرې کولې او کله

په سترگو، خو د ازموينو لپاره مو تيارې هم کوله.

يوه ورځ يې راته و ويل: غزنه! ايله څو ورځې پاتې دي زه خو به هر کال د
اوږي په رخصتيو کې وطن ته تلم خو دا ځل مې زړه درزيږي هسي نه چې پلار
مې د بيرته راتلو مخالفت وکړي.

ما ورته و ويل: مه ډارېږه! پلار به دې ولې مخالفت کوي ته خو دلته هم د خپل
ورور سره وسېږي.

هغې يو سوړ اسويلی وکړ او وې ويل، دا خبره نه ده د ليسي په دوره کې هم د
کلي خلکو زما د پلار په هکله پسپسک کاوه چې پېغله لور يې مکتب وايي! په
کلي کې خو بي بي شي غټ څادر په سر کړي خدای خبر چې پېښور کې څنگه
ژوند تېروي؟ زمور خلک بل راز دي هغوی وايي چې هلک هم پاکولتي شي نو
له اسلامه لاس وينځي او د نجونو لپاره خو د پوهنتون تصور هم نه شي کولای
اخر پلار غريب به مې تر کومه په غوږونو کې مالوچ گرځوي، غزنه زه خو
ډېره پرېشانه يم خدايزده څه به کېږي؟

د څانگې خبرو خفه کړم، سترگې مې لمدې شوې له ځانه سره مې و ويل اخر تر
کومه به موږ داسې يو، کله به زمور د غرونو په جنگ ځپلو کنډرو کې د درگيو
پر ځای د علم څراغونه روښانه شي، خو بيا مې خپل ځان په کابو کې راوست او
څانگې ته مې داسې ډاډ ورکول پيل کړل:

ځانگې مه خفه کپړه، داسې به نه کپړي ستا پلار د ناوړه روایاتو خلاف بغاوت
کړی دی، چي ستا د ښوونې روزنې دومره غم یې وخوړ خامخا به دې پوهنتون
ته هم راپرېږدي. خو دا راته و وایه چې پوهنځی به کوم انتخابوي؟ ته و وایه ته
به کوم پوهنځی انتخابوي؟ ما ورته و ویل زه خو ستا مینې د سندرو، خبرو او
رباب سره اشنا کړم ادبیات به و وایم.

-که د زړه خبره درته وکړم زما هم ادبیات خوښ دي د ادبیاتو د ښوونکي دا
خبره مې په زړه لگېدلې چې (ادب د ژوند تفسیر او د هغې د بدلون لپاره وسله او
استدلال دی) زما همدغه هڅه ده چې ژبه او استدلال زده کړم چې په ټولنه کې
کره او کوټه خبرې او روایتونه بېل شي نو بیا به بدلون هم امکان پیدا کړي گڼې
گمان مې نه شي چې زموږ د پرمختګ دا وړی شری شي.
خو رښتیا دا راته و وایه چې رباب دې د څه لپاره زده کړ؟.

په موسکا مې ورته و ویل په رباب کې مې تا پسې ویر کاوه دا لنډی دې نه ده
ورېدلې:

رباب زما په غېږ کې راکړه

زه مې د خپلې ځوانۍ ویر په کې کومه

-غزنه اوس هم وير کوي؟

-نه اوس خوشاله يم.

-نو بيا ولي راته د وير لنډی وايي؟

-بڼه غور شه بله درته وایم:

خدای دي زما د غېر رباب کړه

چې اننگي دي لکه غوري تاوومه

لنډی مي و ویله خو سملاسي پرې پښېمانه شوم هېڅ نه شو کېدی اوبه له ورڅه

تېرې وي، څانگه له حيا نه لکه مڼه سره شوي وه ، اوږده بانه يې ښکته کړل او

غلي شوه.

څو شېبې مانه هم د خبرو چل هېر شو خو بيا مي د لنډی د اغېزې د پټولو په نيت

ورته و ويل: رښتيا له ازموينو وروسته به په لېسه کې د کانکور کورسونه

پيليري، ته ورته ايسار پرې او که وطن ته به ځي؟.

خبرې يې پيل کړې خو په لهجه کې يې د لنډی نه د را پېدا شوي حيا رنگ

محسوسېده. ويل يې نه ورور مي د ازموينو نېټه پلار ته لېرلې ده راځي به زه نه

شم ايسارېدي. البته کتابونه او نوټونه به له ځانه سره يوسم که پلار مي د لوړو

زده کړو لپاره قانع کړای شو تياري به هم وکړم او کانکور ته به هم ځان
راورسوم امتحانونه راغله او تېر شول د خدای فضل و، زه څانگه او زمرک په
ښو نمره بريالي شو.

د نتايجو په ورځ مدير صاحب ټول زده کوونکي په کتاب ودرول او وي ويل: (د
دولسم ټولگي د زده کوو کو لپاره مېلمستيا ترتيبوو، د لېسې ټولو شاگردانو ته بلنه
ورکو، د بري ليکونو ورکړه او يوه سټېج ډرامگۍ د غونډې برخې دي. خو چای
شربت او ځيني نور څه به هم وي، هيله من يم سبا به راتلل نه هېرؤ. والسلام)
د مدير صاحب په بلنه سبا ډېر شمېر شاگردان ليسي ته راغلي وو، بلکې د څو تنو
ناکامانو او هغو شاگردانو سربېره، چي د سخت رقابت په پايله کي يي خپله نمره
بايلي وه ټول راغلي و.

لومړی شاگردانو يوه ډرامگۍ سټيج کړه چي پر افغانستان د جنگ د ناوړه اغېزو
ځغلنده انځور کړي يي کوله، بيا مدير صاحب سټيج ته راغی، د ليسي پر کلنيو
هڅو او کارونو يي رڼا واچوله برياليو زده کوونکو ته يي بري ليکونه ورکړل او
نور يي ليک او لوست ته وهڅول، بيا تفريح ته ورته فضا جوړه شوه د سټيج مخي
ته هيڅوک نه و ملازمينو چای، شربت و وېشه وروسته انانوسر د سټيج شاته
څرگند شو او د لادسپيکر د مايک په ټنگولو يي د شاگردانو پام د ځان پر لور کړ.

وي ويل تاسو ټولو ته معلومه ده چې په داسې موقعو زمرک د خپل ځان سره
رباب راوړي، داسې ښکاري چې نن به په وروستي ځل د هغه نغمې زموږ د
ليسي له انگره پورته شي ځکه چې هغه فارغ شو پوهنتون ته به ځي. په هر حال
زموږ له گوتو ووت، زه بلنه ورکوم هيله ده. چې په ارام ډول او د زړه په
غوږونو به يې واورئ.)

په ستيج درې غوږېدلې وه، اناونسر ميک وربښکته کړ زمرک هم ورغی، رباب
ته يې گوته واچوله، داسې رباب يې وغږوه چې پخوا يې په ليسه کې نه و غږولی
او ولې به يې نه غږوه په ليسه کې يې وروستی رباب و ټول استادان او زده
کونکي داسې غلي او حيران و لکه بتان، هغه بتان لکه چې يوه زمانه يې د دې
رباب نغو ته انتظار کړی وي.

اونو، بوټو او گلانو ورسره لکه ماهر نڅاگر په منظم سر او تال رقص کاوه، وڅو
په زړ پورې نغمې يې وغږولې او بيا يې رباب غږول بس کړل، ما يک ته يې
خوله ورنزدې کړه او ويې ويل، درنو حاضرينو زما رباب خو مو ډېر اورېدلی،
زما يوه ملگري اوس اوس رباب زده کړی، هغه به په دې وروستی غونډه کې د
لومړي ځل لپاره رباب وغږوي. غزن ته بلنه ورکوم چې ستيج ته راشي زما د
نوم په اورېدو د زده کوونکو تر منځ کونگوسي پيل شوې، يو تر بله يې ويل

غزن! غزن!؟ غزن او رباب؟ زمرک بيا بلنه راکړه جرات راته گران و. خو د

زمرک او نورو ټينگار اړ کړم چي يوه نغمه وغږوم.

هماغه نغمه:

دا گېر چاپېر په غرونو راغله بارانونه ياره

ږلی وريرينه

مه څه دلته شپه وکړه پاتې شه باران دی

چې له ستيجه راکوزيدم نغمه مې په ذهن کې کړنگېده او خورو وروحواسو مې

ورسره د شاگردانو د لاسونو پرکا يو ځای کوله. له کومې خوا مې د زرینې آواز

هم اورېده. چې ويې ويل: "ته خو په ساده کې تيله دار وختي" خو زما په هواره

ځمکه پښې ښوېدې بارانونه نه و راغلي خو چې د ځانگې څنگ ته ورسېدم ښو

پورې يې دوه سپينې ځلېدونکې اوبشکې نښتې وې، تر ناوخته په لېسه کې وو.

ځانگې او زرینې راسره مخه ښه وکړه زما سترگې هم د ځانگې په شان لمډې

شوې.

په تلو، تلو کې ځانگه لکه د گلو لښته کړه شوه په سرو سترگو يې راوکتل، زما د

نظر غېر مريي لاسوو يې ډېره لمنه ونيوه، خو د بېلتون لاسونه ډېر زورور و، د

زېر لمر په وړانگو کې هغه یو زرینه مجسمه ښکارېده، زما نظرونو یې تر هغې پښو ته ځان غورزوه چې پناه شوه.

زما څانګه د بېلتون سپلۍ پورته، زما ښکلې څانګه زما ګلورینه څانګه، او زه! زه لکه خزان وهلي ونه پاتې شوم، د خوږو نغمو مرغۍ والوتې یوازې سپېرو سیلیو زما په وجود کې ویرونکی ساز غږاوه. زما سترګو څانګه بېلې وه، ټول کاینات راته ناامیده جوارګر ښکارېدل، لکه چې قمار یې وهلي وي، لکه چې ښایست یې بېللی وي، لکه خپل ټول رنګ و نور یې چې له لاسه ورکړی وي، بېخي بل راز شوی وم د ژوندي لاش کلیمه راته د ډرامو او ناولونو یوه مړه اصطلاح ښکارېده، خو د څانګې له تلو وروسته وپوهېدم، چې ژوندی لاش هم وي.

د کانکور کورسونه هم پیل شول زه او زمرګ هم ورتلو خو زما ذهن به لږ وخت په ټولګي کې او ډېر وخت بل ځای و. هغه ځای چې لامې د سر په سترګو نه و لیدلې، د څانګې په کلي کې به وم هغې ماته ایله همدومره ویلي و چې د سپین غره په لمنو کې وسېږي.

ما به په خیال کې څانګه جوړوله، غره ته به ځي، په نړۍ ملا به درانه منګي په سر وي شوخي غرنۍ نجونې به یې چېرې تنګوي به یې خو چې هغه به خاندې او که خفه به وي څانګه پوهېده چې غرونه مې خوښ دي، هغه به زما تصور

چېرته، چېرته گرځوي د بزرگي څوکي سرته به مې خېژوي، ابشارونه به راباندې اوري، د نښترو په څانگو کې به راسره زانگي او د چينې اوبه به راباندې شيندي.

د کانکور کورس هم په ختمېدو شو وروستۍ ورځ وه له زرینې نه مې پوښتنه وکړه: څانگه نه ده راغلې له احواله یې خبره یې؟.

هغه خوشاله نه ښکارېده، زما له پوښتنې سره یې په څېره کې نور خپگان هم خپور شو، هغه پخوانۍ شوخي یې نه وه سر یې تیت کړ ویې ویل غزنه د ورور کور ته یې ورغلې وم، څانگه نه وه راغلې او د ورور په خبرو کې یې هم د هغې د راتلو د امید توري نه وو، داسې نه ښکاري چې د څانگې کورنۍ به هغه لوړو زده کړو ته پرېږدي.

د زرینې خبرو په چرتونو کې لاهو کړم هوډ مې وکړ چې څانگې ته د زرینې له خوا یو لیک ولیکم او موقعه یې هم وه، د گرمۍ موسم و، بهر باران په ورېدو و، ټول شاگردان یې د نندارې لپاره برنډې ته وتلي و، ما لیک د زرینې له خوا پیل کړ دا دوه رنگي زما فطرت نه، بلکې مجبوریت و.

کلیوالې جینۍ ته د هلک له خوا لیک لیکل، داسې جرم و چې د څانگې د مرگ سبب هم گرځېدی شو نو ځکه مې د زرینې د نوم په تکیه دا کار کاوه، بیا هم ځان

راته بڼه نه ښکارېده خو له ځان سره مې و ويل زه خو دا کار په پټه نه کوم زرينه به هم خبروم ترې، ليک خو به هم هغه د څانگې ورور ته سپاري، د ليک بل جواز مې دا گانه چې د څانگې پلار ته به هم څو خبرې وليکم گوندې څانگه لوړو زده کړو ته پرېږدي.

يوه به مې جمله ليکله يو ځل به په فکرونو کې ډوبېدم ليک به مې نيم ته رسولی و چې باران زور واخيست زمرک له کړکۍ نه اواز راکړ وه غزنه دباندې راوځه ډېر ښکلې باران دی او باد خو ترې لکه د استاد مطرب پستې نغمې راوباسي. ما ورته وويل اشنا بس ته ولاړ اوسه زما په ځای هم نغمې واوره زه نه شم دروتی.

ځواب يې راکړ راوځه گنې زه درېسې درځم، پوه شوم چې نه يې مني برنډې ته ورووتم رښتيا هم بڼه شېبه وه، ونې بوټې يې په سندرو راوستي وو خو زما زړه له خپل نيمگړي ليک سره و څو شېبې ولاړ اوم ، بيا مې د زمرک زني ته لاس وروړ او ورته مې و ويل ته له بارانه خوند اخله يوه ضروري ليکنه مې نيمگړې پاتې ده. بس چې پوره شي بېرته راوځم، بڼه و راسره يې ومنله د ټولگي په دروازه چې ورننوتم د سترگو په رپ کې مې حواس بدل شو د څانگې د راتلو ورځ را په ياد شوه.

د ټولگي د شاگردانو شور او شوخي مې پر زړه راوورېده دا ځکه چې د ټولگي
چټ خو ځايه په څڅېدو و، خونه ځانگه لکه لمدۀ کوتره د لومړي ځل لپاره زموږ
ټولگي ته راغلي وه او نه شوخي نجونې چترۍ په سر د کوټې ترچټ لاندې
گرځېدې.

له ټولگي مې بېخي کرکه وشوه، که کتابونه او ليک مې نه وای خامخا به ترې
بېرته وتلم خو چې چوکۍ ته ورسېدم لکه ټول چټ چې راباندې پرېوتی وي هغه
څه شوي و چې ما يې توقع هم نه لرله. په کتابونو مې کوټه څڅېدلې وه او
نيمگړی ليک له منځه تللی و په رپاندو لاسونو مې کتابچې راواخيستې په مخامخ
دېوال مې سترگې ولگېدې د ځانگي ليک هماغسې تازه و ”ايمرجنسي“ وپوهېدم
چې په ليسه کې پاتې کېدل بې گټې، بلکې ستونزمن دي، غريو نيولی وم، حواس
مې پوره په کنټرول کې نه و، ټول بدن مې لکه پاڼه په رېږدو و او په هر قدم مې د
پرېوتو ويره وه، ځانگه نه وه، خو سندرې يې زما په مغزو کې قيامت جوړ کړی
و:

دا گېږ چاپېر په غرونو راغله بارانونه ياره
ږلی وريرينه

مه څه دلته شپه وکړه پاتې شه باران دی

بالاخره د کانکور امتحان هم راوړسېد ورمو کړ زه و زمرک ادبياتو ته لاړو او
زرينه رانه د طب په لور بېله شوه.

پوهنځي ته مې تلل پيل کړل، خو حالت مې له يوې ورځې نه بلې ته په خرابېدو
و، ذهني تمرکز مې له لاسه ورکړی و، د استادانو درسونو ته مې پام او توجه نه
شوه کولای، که استاد رانه سمدلاسه د خپل تشرېح کړي درس پوښتنه کړې وای
په ځواب کې به يې لکه بې حسه بت خاموش پاتې شوی وم، ايله يو تن استاد
داسې و چې زما باغي پام به يې رام کاوه او هغه ځکه چې د مينې او ښکلا
قدردان و ټول کاینات يې پر همدې محور ګرځول خو کله، کله به مې د هغه خبرو
ته هم پام نه و، يوه ورځ زمرک د پوهنتون کانتین ته بوتلم او راته يې و ويل د
څانګې بېلتون لکه کمان په ملا کور کړې، هېرولې يې نه شې؟.

په حېرت سره مې ورته و ويل: څانګه هېرول، ايله خو يې د يادولو وخت راغی،
ايله خو وپوهېدم چې څانګه څنګه وه او څوک وه؟.

زمرک راته و ويل محصل د ادب يې او ګرځوې د فلسفې کتابونه ځکه خو دې دا
حال دی آيا څانګه وروستی جينۍ وه نورې کمې دي، (و وايه چې څومره مشتري
درته پيدا کړم).

مننه! خو ځنې ښايستونه له حساب کتاب نه بهر وي. لومړی هم وي او وروستي

هم زما لپاره ځانگه همداسې ده بلکه دا چې هغې د پوهنتون ارمان درلود، داسې
که هر غزن خپله ځانگه پرېږدي د بې وسۍ دا گراف به خورا لوړ لاړ شي.
عجيبه ده زموږ خلک د زوی د زده کړو لپاره د پلار نيکه هډوکي پلوري، مخکې
خرڅوي خو د لور تعليم شرم گڼي او ځيني خو مې داسې هم ليدلي چې د زده
کړې لومړی گام د کفر په لور گڼي زه بيخي حېران يم دا خلک به کله له تعليم
سره اشنا کېږي او د حافظې پر تخته به کله دا جمله ليکي چې بنځه هم انسان دی،
خو زمرکه زما دا استدلال عام دی په خاص ډول هغه زما معشوقه ده، مين يم
پرې هجران يې اور دی سيڅي مې ايره کوي مې او بيا زه خو مجبور يم د خپل
تقدير او فطرت په لاسونو کې گير يم، د خوشال خان بابا دا شعر سمه خبره لري:
زه خو شرابي يم شېخه څه راسره جنگ کړې
برخي ازلي دي کاشکې ما د ځان په رنگ کړې
له دې وروسته زمرک هېڅ ونه ويل، څو شېبې غلې و، بيا يې ساعت ته وکتل
ويل يې ټولگي ته د تلو وخت دی ور به شو ما هم ورسره خوښه کړه کانتين والا
ته مو پيسې ورکړې او د ټولگي په لور مو مخه کړه.
سبا چې زمرک ولیدم بيا يې کانتين ته بوتلم ويل يې څه مې درته راوړي ومې

پوښته چې څه دي؟ ويل يې که درته ياد وي ما په سوات کې درته د چا نوم
اخيستی و، نومونه خو ډېر و خو يو په کې د ياد ساتلو وړ نوم و، مالا غور کاوه
چې راته يې وويل: بس دی په حافظه زور اچول درته ښه نه دي دا يې وويل: او
له يوې کاغذي خطې يې د خوشال خان خټک ديوان راوويست، ښايي تا دا کتاب
لوستی وي خو زه يې درته ډالۍ کوم ويې لوله ساعت به دې ورسره تېر شي. زه
هم په دې ډالۍ خوښ شوم، کتاب مې ترې واخيست او د کانتین نه و وتو.
بله ورځ زمرک په يوه خالي ساعت کې راته و ويل څنگه و خوشال بابا؟.
زه لږ غلۍ شوم ورته مې و ويل: ځانگې، ځانگې و، د هغه باز او شاهين پر سپين
غره وزرې راکاري د ځانگې پر وطن، په ځلانده توره کې يې هم د ځانگې څېره
ښکاري، څه به درته وایم د خوشال ديوان دزړه د مينې لپاره غوړ لړگي دی لامې
پسې اور تازه کوي خو د ټولو نه ښه خبره چې خوشال بابا کړې ده هغه دا چې:
هر چې خوړ د ښکلي مخ په مينه نه وي
د جهان په مخ اوده راغی اوده لار
زمرک وخنډل ويل يې په خوب کې هم سړی د ښکلي مخ په مينه خوړېدی شي(په
تورو، تورو شپو کې زه رنگين خوبونه وينمه) ته مې نه گوري چې په ليليه کې

سحر له خوبه راپاڅم سترگې مې لمدې وي همدغه اوبنکې وي. دا د مينې يو

مکتب دی چې سر لاري يې د سلطان محود لتان دي.

هغه دا خبره وکړه خو چې ماته يې پام شو په بله دنيا کې ورته بنکاره شوم راغی

تر څنگه مې کپناست زما لاس يې په خپل لاس کې ونيو ويل يې ولې زما په کومه

خبره خفه شوې؟ ما ورته وويل تا د اوبنکو يادونه وکړه د معشوقې بېلتون هم

عجيبه وي د اوږده انقلاب غميزو ته لکه غر ولاړم وم خو بېگاه مې اوبنکې

وڅڅېدې په ځانگې پسې، خو خفه پرې نه يم اوبنکې زما د مادي وجود برخه ده،

څومره يې چې له لاسه ورکوم هومره مې ورسره روح پياوړی کيږي.

زمرک راته و ويل زموږ نړۍ مادي ده، دلته به د مادي وجود هم قدر کوي زما

طبیعت بحث ته نه و برابر، نو ځکه مې ورته و ويل ستا خبره سمه ده، خو هغه

په موسکا کې راته و ويل، لکه چې دې خبرې مې فلسفيانه رنگ درلود، ځکه دې

خوبنه کړه. يوازي همدومره مې ورته وويل چې کېدی شي، دواړه موسکي شو او

ليليې ته لاړو.

ليليي ته به زه او زمرک ډېر ځله يو ځای تلو. يوه ورځ يې راته و ويل غزنه ډېر بدل شوي، دومره بدل شوې چې اوس دې زه هم نه شم بدلولى، خو يو بدلون درکې رانغې او هغه د بدخشان د تصوير سره مينه ده، په لېسه کې دې هم پر کتاب لگولى و او اوس په پوهنتون کې دې هم په کتاب لگولى دى، ومې پوښته چې گنې دا ښه نه دى ويل يې ښه دى، خو ډېره به ښه وای که د کومې پښتنې سيمې انځور دې پر کتاب لگولى وای.

ما ورته و ويل چې: ما د افغانستان ډېرې سيمې ليدلي، بدخشان لا پاتې دى بس په انځورونو يې مينه ماتوم، ته خو تعليم يافته يې سترگور يې داسې خبرې دې د وينا رابښکون کموي. که افغانستان باغ بولي، گلان به يې خامخا اقوام وي، بله دا چې د باغ ښادي هم يوه وي او غم يې هم، په سپرلي کې وغورځي او په خزان کې مړاوي شي، يو سرحد ترې تاو وي او له يوې ويالې اوبه سکي که د هر گل رنگ

بوی بدل دی، نو دغه بدلون او تغییر هم د نورو گلانو وجود ورکړی، که یوازې
په صحرا کې وې له چا سره به یې ځان پرتله کاوه څنگه به یې د پېغلې په اوربل
زنګل او څنگه به شملې ته خاته، زمرکه په یو گل نه پسرلی کیږي.
ځکه خوشال بابا وايي:

د سحر باده گزر په چمن بیا کړه
په چمن کې رنگا رنگ گلونه واکړه
زمرکه ستا نشنلزم غېر فطري دی او چې غیر فطري دی د گټې پر ځای به تاوان
ولري.

زمرکه موسکې شو، ویې ویل: زما نشنلزم غېر فطري صحیح، فطري خو ته هم
منې؟ ما ورته و ویل: د قام مینه په لاشعور کې ده نسل په نسل راځي، د قام
هومره لرغونتوب لري که په ”وحي“ پرېکړه کوي. محمد ”ص“ ویاري چې قریش
دی او که په عقل یې فیصله کوي افلاطون ویاري چې یونانی دی زه هم مسلمان
انسان یم، همداسې یم که پښتون خوښوم له بله قامه به نفرت ولې کوم. بس
همدومره قام خوښوم چې بدخشان مې خوښ دی له ننګرهار سره عشق لرم.
زمرکه پوښتنه وکړه او که یو قام پر بل تېری وکړي ظالم قام باید ختم نشي؟ نه

زمرکه په قام کې ځوانان، سپين ږيري، ماشومان، بنځي، بلکې په رحمونو کې ویده ماشومان هم راځي. د ټولو تېری کول د فطرت قانون نه دی، که بېځايه تېری کوي هغه به د يو مقصد لپاره راغونډ شوي اشخاص وي، هغوی سره جگړه په کار ده د يوه هېواد د دننه د قامونو جنگ يو فطري او رېښتونی عمل نه، بلکې د سياسي جادوگرو سياسي کوډې دي زمرک راته و ويل ته خو بدلون نه مني، خو ما دې دا استدلال د زړه له تله ومانه.

زمرکه زه انسان يم کانی نه يم هره شېبه بدلېږم د کایناتو بدلون منم، خو د خير بدلون نه منم، ځکه چې خير مينه ده او مينه زما څانگه ده.

ورځې تېرېدې خو خپله معشوقه مې لکه څانگې، څانگې ارغوان د زړه له درزه لاپسي په غځېدو او خورېدو وه. د رباب په تارونو او د فلسفې په کرښو کې مې ځان ورکول خپله مشغولا جوړوله، خو ځای يې نه راکاوه بېخي هغسې لکه چې سيندونه مړه جسدونه له تله سرته ولي. له يوې ورځې نه مې بلې ته ذهني فشار او د غرو سستوالی په ډېرېدو شو، خوب او خوراک مې بېخي کم شو. بس همدې غم خورم چې د زړه مېوه داره څانگه مې د بېلتون سيلی پورته، په دماغو مې څه چل کېده، د بدن په بېلا بېلو برخو کې مې دردونه پېدا شول، ساه مې بنده، بنده کېده،

بالاخره د کټ يې کړم، خو له خياله مې نه وته د خاطر دا مصرعه به پېره
رايادېده چې (زما د واره عمر کار دې وکړ) خبره ډاکټرانو، معایناتو، عکسونو،
علاجونو او دواگانو ته ورسېده، بس هغه خبره وه چې:

هلک مين شو رنگ يې زېر شو

موري يې زيري بابا ته وړي چې روغ به شينه

يوه ورځ زمرک سره هغه ډاکټر ته لارم چې له پېله مو غوره کړی و. څه نا څه
مې ورته حالت څرگند شوی و، معاینه يې کړم، زړې نسخې يې په غور وکتې،
نوي درمل يې راته وليکل ماته يې مخ کړ او راته يې و ويل په ذهن دې پېر بوج
دې ويې غورزوه پېر فکر مه کوه.

زه ورته موسکې شوم نور مې ورته هېڅ ونه ويل، له ځان سره مې ويل! څنگه له
سوچونو فکرونو ځان وژ غورم د دې نيولي واگې اوس زما له گوتو وتې دي گورو
به چې چېرته ترې پرېوځم.

ډاکټر زمرک ته ورمخ کړ او ويې پوښته ته د غزن څه يې؟

-ډاکټر صاحب له دېرو کلونو راهيسې مې نژدې ملگری دی. ډاکټر سر وخوزوه

په لاسونو يې خپلې عينکې سمې کړې او له زمرکه يې دويمه پوښتنه وکړه (د

غزن شوقونه څه دي؟) هغه ورته و ويل ډاکټر صاحب اوس خو يې همدغه يو شوق دی سوچونه کول، ډاکټر وخنډل او وي ويل له دې شوقه وړاندې يې د څه شوق درلود؟.

-ډاکټر صاحب وړاندې له دې يې کتاب، رباب او غرونو سره شوق و او يو بل زورور شوق يې هم درلود. ډاکټر و ويل: زه وپوهېدم، د کورنۍ له غړو سره يې خبرې وکړه ته يې نژدې ملگری يې ښه به همدا وي چې د رباب او کتاب سره دوه په دوه د کومې غرنۍ سيمې سيل ته لاړ شئ گوندې دا تجربه يې په روغتيا گټوره اغېزه وکړي.

له کلينکه راووتو زمرک همدا ټينگار کاوه چې سيل ته به څو زه او ته خو ډېر تللي يو خو دا ځل تلل ډېر اهميت لري، ستا د درملو هومره اهميت. ما ورته و ويل: هر څه به کټي دي ځانگه نه شته له هرې منظرې نه ساه وتلې ده. په کوم څيز به مې له ځانگې لرې باسې چې په هر څيز کې ځانگه وي، د روغتون تنگه کوته وي او که د بزرگې څوکې لمنه، دواړه به راته يو راز وي، په دې خبره مې زمرک موسکې شو ويل يې بزرگه څوکه بزرگه څوکه ده، خامخا د چا د کلي هوا گاني پرې لگي.

دې خبرې او شاعرانه استدلال بلا خوند راكړ، لآخوا به يې کړم پر شونډو مې

ډېرې ورځې پس تنه موسکا خپره شوه.

زمرک چي زما پر شوډو موسکا وليده په څېره کې يې د خوښۍ احساس وځلېد،
پوه شو چې خبره مې ورسره ومنله، يو لاس يې زما پر ولي کېښود او بل يې هوا
ته پورته کړ له خوښۍ نه يې چغه کړه دغسې دا ادا دې ښه وه، دا عادت دی د ادم
خان نه و، زما د ملګري غزن غوندي پرېکړه دې وکړه، بيا سره بېل شو او
کورونو ته لاړو. مشران او د کور غړي مې د ډاکټر له وينا نه خبر کړل، ټولو دا
خبره خوښه کړه، د اړتيا وړ څيزونه مې د سفر په بکس کې واچول مازيګر تېر
دروازه وټکېده، چې پته ولګېده زمرک و، ور ووتم له ستړي مشي وروسته مې
بلنه ورکړه چې په بېټک کې کېنو، بخښنه يې وغوښته ويل يې په کور کې مې
خبره وکړه ځم تيارۍ کوم سبا سحر به د ګاډۍ سره درته د کور مخې ته ولاړ يم.
ما ورته و ويل زه خو به تيار يم، خو دا راته و وايه چې څو به چېرته؟ هغه په
خندا شو ويل يې د ځای انتخاب خو مو پخوا کړی و، د رباب له ترنگه خو څه
جوړ نه شو، اوس به درباندي د ”مياعلي صاحب“ د ځنځيرونو شرنگا اورم او يا
به د سپين غره د بزرګي څوکي لمن نيسو ګوندي کرامت يې درباندي کار وکړي،
په دې خبره يې خندا راوسته او ورسره مې ومنله.

شپه تېره شوه، سحر شو رښتيا هم زمرک د گاډۍ سره راغی او ننګرهار ته د تلو په نيت روان شو، زمرک راته و ويل په "تورخم" نه اوږو، چې د غرونو ننداره مو موخه ده ولې په تيراه لار نه شو لارې يې ستونزمنې دي، خو څه خير دی کچرې شته ما ورته د توکي په انداز و ويل که کچرې نه وي نو بيا، ويې خندل ويل يې ما هم د ډېرو غرونو لورې ژورې له پښو ويستي، غم مه کوه په شادي پر غره اړوم، د گاډۍ د اسپي د موزونو قدمونو د ښکالو د سر او تال په خوند کې د موټرو اډې ته ورسېدو، سيټ مو ونيو څو شېبې پس موټر حرکت وکړ، لږ وخت پس فلاينگ کوچ موټر د خر خيبر په کږ لېچونو کې روان و، زمرک مې د خيال لړۍ غوڅه کړه او راته يې و ويل: خيبر هم د ننگ غرونه لري، خو کاش چې د سوات په غرونو په څېر شنه وای، ما ورته و ويل گرانه به وي، چې د سوات غرونه له خيبره غوره وگنم، فطرت بايد زموږ ټولې جذباتي، تخيلي، روغتيايي، روايتي او ان روحاني غوښتنې پوره کړي، خيبر په خپل ځای پوره اهميت لري، د دې په تورو کانو کې چې د لرغونو فاتحينو د ښوېدلو نيليو د نالونو کوم نقشونه پاتې دي د نړۍ مورخينو ته د هلال حيثيت لري، هغه هلال چې د ماضي د ماښامونو لاره ورته معلومه ده، خيبر د يو ستر قامي روايت امين دی او اوس خو په دې غرونو کې د ستر حمزه سندرې هم غزونې کوي، خو ته به وايې چې ما د

سوات او خيبر بنکلايزه پرتله کوله که داسې وي، نو زه د سوات بنایست هم له
خيبره ډېر نه گنم، د کشمير رنگي سوات شوخ شینوالی د جمال تږي ذوقونه تازه
کوي، دلته هیبت، لوړتیا او ټینګوالی د جمال تږي ذوقونه اوبه کوي او روح د
حېرت په وزرو د یو نامعلوم بنایست په لور په پرواز راولي، زمرک موسکي شو
ویل یې سمه ده زه پوهېږم چې هسې په نوم د ادبیاتو محصل یې گڼي گره وړه دې
د فلسفيانو په شان دي.

-ما څه ویلي دي هغه څه مې چې زړه ته راځي، د مدلل بیان هڅه یې کوم نوره
ستا خوښه، چې هر نوم راباندې ږدې ماته منظور دی. زمرک په خدا شو ویل که
دغه راز څو مناظرې مو وکړې انشاءالله زما کار به هم وکړي چېرته د غره په
سر به ناست یم لاسونه به لېونیانو غوندي اچوم او وایم به (من مست و تو دیوانه،
ما راکه بردخانه) هسې به ځینو شاگردانو دري درس ته غوږ نه نیو، گوره چې ما
ورته غوږ نیولی و د بنوونکي دا خبره مې څومره په ځای وکړه ما ورته په
موسکا و ویل دا الزام خو دې بېرته واخله چې چا دري ته غوږ نه نیوه، د رومبی
خبرې غوندي دي دویمه هم بنسټ نه لري کومه منظومه خبره چې تاوکړه هغه د
مولانا جلال الدین بلخي ده. زمرک په کړس، کړس وخنډل ویل یې خبره د مستی
وه، جذباتي غوندي شوم بڅښنه غواړم، خو ته هم له دې معما، معما خبرو نه تېر

شه، هغه اوزي وگوره څنگه آوازونه کوي دا راته و وايه، چې د خيبر او پېښور د اوزو د آوازونو تر منځ څه توپير دی.

په دې خبره ما هم غلي، غلي و خندل، دا ځواب به هم په فلسفه کې گورو، د ډاروين په کتابونو کې به يې گورو چې د غره او هوارې څاروي په کومو برخو کې توپير لري و ولې يې لري. ښه په دې نه پوهېږي خو که درته و وایم چې ښاری او غرنی جینی څه فرق لري نو تر سبا به هم ستا د ښکلا پېژندنې لیکچر خاتمه ونه مومي، په دې خبره زما د وجود نابنده خوشالي والوته، بیا څانگه رایاده شوه. هغه هم د خپلې خبرې پر اغېز وپوهېد، غلی شو زه هم په فکرونو کې ډوب شوم په دې کې کلندر غږ وکړ (علي مسجد والا) موږ دواړه هم رانېغ شو موټر ودرېده، خپل بکسونه مو کوز کړل او د تیرا موټر ته وختو د لوړ ژورو، شنو غرونو او خړو خوړونو له نندارو وروسته د تیرا غرنی سیمې ته ورسېدو، د پښتنو د قامي روایاتو په کتاب کې د روایتې ژوند په زړه پورې پاڼه وه. زما ننداره نېمگړې ننداره بللې شې ځکه چې زه د زمان او مکان له پنځرو ډېر زر وتم، کله به ماضي ته تللي وم د څانگې سره به مې خبرې کولې او کله به په راتلونکي وخت کې د څانگې سره د یو نالیدلي غره د سپینې چینې پر غاړه ناست وم، هغې به غلې سندره ویله او ما به ورته د نغمو مترنمي جامې جوړولې، تیراه

ته په رسېدو مو يو زلمی ولید، پر لاره يې د راډيو سندرې اورېدې د پاڅه عمر
يو سړی پرې راډيو بنده کړه ورته يې و ويل په لارو کې سندرې اورېدل د پښتنو
روايت نه دی، زمرک راته و ويل دلته خو ژوند گران دی پر سندرو هم قدغن
دی، ما ورته وويل ښه قدغن دی غور شه ټول چاپېريال سندرې، سندرې دی، د
مرغانو آواز، د روانو اوبو آواز، د ونو د پانو آواز بس لکه د رباب د بېلا
بېلو تارونو بېل آوازونه چې يوه نغمه جوړوي، غور شه څومره موزونيت او
موسيقيت لري لکه د څانگې د گلورينو پاڼو د ښکالو سر او تال، په داسې حال
کې د راډيو سندرې داسې ده لکه په حلوا کې اغزي. زمرک په خدا شو ويل يې تا
رښتيا ويل ته په هر څه کې د څانگې د ښايست اجزا گوري، خو د راډيو بندول
داسې هنري جواز، بلکې روايتي بنديز نه لري لکه ته يې چې وايي، ما هم ورسره
د سر په خوځولو او د شونډو په موسکا ومنله ، پر لاره روان و يو خوا بل خوا
مو کلا گانو ته کتل چې لوړ، لوړ خونړي برجونه يې لرل داسې ښکارېده لکه د
دې کلا گانو تر منځ چې هېڅ اړيکې نه وي، خو د سپينو کوټرو سيلونه له يوه
برجه الوتل او پر بل کښاستل اخر مو يو ځوان ته و ويل چې موږ سيلاني يو ويل
يې هېڅ غم مه کوئ، زما مېلمانه ياست. زېر مازيگر و، په غرونو وروستی
وړانگې خورې وې داسې ښکارېدل لکه د سيمې نه چې زرین دیوالونه تاو شوي

وي، يو ډله نجوني له گودره را رواني وي چې زموږ خواته راوړسېدې د گربوان
روپيو او د لمن پاوليو يې نغمه خپروله، زموږ ميزبان سره ټوپک و، زمرک تري
پوښتنه وکړه. چې ولي ټوپک گرځوي ويل يې دا د سړيو گانه ده، ماښام حجرې
ته لاړو ښه ږودۍ يې راباندي وخوړه، د لمانځه لپاره ټول حجره پاڅېده زموږ
زړه و او که نه، خو اودسونه مو وکړل او پر لمانځه ودرېدو، بېرته چې حجرې
ته راغلو يو نوي زلمي د تېراه د مېلمه پالنې خبرې کولې، زمرک ماته په شوخو
سترگو وکتل بيا يې هغه زلمي ته مخ کړ ويل يې موږ ستاسو مېلمانه يو سندرې
اورېدل غواړو، هغه موسکۍ شو او غږ يې کړ سپين گله! مېلمانه سندرې غواړي.
سپين گل اواز ورکړ لږ صبر وکړه څه گورو چې سپين گل د چرسو چيلم ته
ناست و غټ، غټ بربټ او له جلاله ډکه څېره يې لرله سړې سترگې يې زموږ
پر لور را واپړولې او ويې ويل تاسو سندرې اورئ؟ ما ته هغه د لارې راډيو
راياده شوه او د سپين گل سړې سترگې راته مخامخ وې. زړه راته و ويل ورته و
وايه چې: نه نه موږ سندرې نه غواړو، خو چا آواز ورکړ هو همدوی و ويل، ښه
ده نن به ښه آوازونه ورباندي واورم، خو کارتوس نه شته زه يې راوړم تاسو دا
کړکۍ بندې کړئ، غږ تر لري لاړ نه شي، ځوان و وت زمرک له بله کټه راغی
ما سره کېناسته ويل يې لکه، چې مرگ مو راغی، ما ورته و ويل مازيگر دي ونه

ليدل چي هغه لاروی يې د راډيو له غږولو منع کړ، دوی به البته زموږ دا
غوښتنه د ځان سپکاوی گڼلی وي.

دواړه ښه وپېرېدلي و، زمرک راته په غږيو نيولي غږ و ويل: اجل مو دلته
راورسولو، موږ په همدې سوچونو کې و چې هماغه سور سترگی ځوان راننوت
تېپ ریکارډ ورسره و خو لکه ناوې يې د راز، راز ټوټو په پوخ کې نغښتی
ويي ويل اول زموږ د وطن سندره واورئ:

په سر يې واورې وروي په بېخ گلونه دي

لار شه د تېراه په غرونو باران وريري

سره له دې چې زمرک وېرولی وم خو په سندره کې ډوب شوم او دا ځکه چې په
سندره کې غرونه او باران و، زه يې ټولگي ته رسولی وم او په غلي او ورو آواز
مې د ځانگې له خولې دا سندره اورېده:

دا گېر چاپېر په غرونو راغله بارانونه ياره

ږلی وريرينه

مه څه دلته شپه وکړه پاتې شه باران دی

زه لا په سوچونو کې ډوب وم چې زمرک مې پر ولي لاس کېښود ويل يې ته
خيال پلو وهي څه به کيږي د کارتوسو آواز، کړکۍ بندول، څه خوشته هغه دا
خبرې کولې چې د ټيپ آواز خراب شو، سپين گل بند کړ مسالې يې ترې راو
وېستې په اور يې کېښودې او موږ ته يې رامنځ کړ ويل يې مېلمنو خپه نشئ
دوکانه بند و نوي کارتوس پيدا نه شو دا زاړه به په اور گرم کړو، ما او زمرک
يو بل ته وکتل او موسکي شو زمرک ورته و ويل تاسو دې ته کارتوس وايي؟
هغه وخنډل ويل يې ولي تاسو يې کارتوس نه بولي؟ زمرک ورته و ويل نه د
ننگرهار خلک يې (مسالې، بېټري يا بالټي) بولي په پېښور کې ورته سيلونه وايي
حجره کې ناستو خلکو ته دا نومونه عجيبه و. ويې خنډل زمرک ورته و ويل تاسو
زموږ نومونو پورې وخنډل، خو ستاسو نوم موږ ژر ته راوستي و، هغه ځوان
ترې په خپله لهجه پوښتنه وکړه چې هغه څنگه؟ زمرک ورته و ويل موږ
کارتوس د ټوپک گولۍ ته وايو، ورته يې د مازيگر له راډيو خبره پيل کړه او بيا
يې د حجرې او کارتوس ټوله کيسه ورته هغسې وکړه څنگه يې چې احساس کړي
وه، د کيسې په ختمېدو په حجره کې داسې يوه زوروره خدا خپره شوه چې تر
اوسه راته ياده ده.

شپه مو تېره کړه او سبا پیاده د ننگرهار په لور روان شو په رښتیا هم د غرونو
لارې ستونزمنې وې. په ځینو ځایونو کې خو به مې د ستریا له کبله پښې په
رېږدېدو شوې، خو شپې به مو دمه وکړه، بیا به روان شو، زمرک ډېر راته و
ویل چې کچره به کرایه کړو. ما ورته و ویل دومره لا پاتې نه یم، که بیخي درته
پرېوتم بیا مې څه غم کوه اوس به په دمه، دمه څو سیل او چکر خو وایې همدې
ته له غره واورېدو مو تر مو کرایه کړ له پچیره واونستو او ځانونه مو د سپین غره
لمنو ته ورسول. سپین غر ځکه ورته وایې چې لوړې څوکې یې تل په واورو
سپینې وي، یوازي سړ کال دغه څوکې د وچ کالۍ له کبله بې واورو وې.
مازیگر، مازیگر یوه کلي ته ورسېدو د لمر سترګه د یوې شني څوکې په نښترو
کې داسې ښکارېده لکه ناوې چې شین شال پر مخ هوار کړی وي او زرینه ټیکه
یې له حیا ډکې پلوشې شیندي شپانه شپېلۍ په لاس د خپلو رمو سره د آبادۍ په
خوا را روان و، د وړو، وړو ورکیو د پښو تریکې او د غرنیو ویالو نغمې یو
ځای کېدې د تنورو په پیروزني لوګیو کې تاویدې، له هسکو څوکو یې خولې
اخیستي او په نامعلوم لوري یې خاموش پړاونه وهل.

ښکلی کلی و، دومره ښکلی چې نندارې مخکې تلو ته نه پرېښودو، زمرک ته مې

و ويل چې شپه به همدلته کوو خو يوه خبره واوره چې دلته به د ځانگي يادونه راته نه کوي، کېدې شي څوک يې وپېژني دا غرني پښتانه دي، په تېرو نو به مو داسې میده کړي لکه وچ لرگي، بله دا چې د ځانگي يادونه به ما هم له کومه گړنگه وغورزوي، هغه راسره په ورين تندي ومنله. د يو سپين سندريز خور په غاړه پر يوه شنه جلگه کېناستو د خور له شونډو پسته غرنۍ سندرې پورته کېده او باد ورته په مينه، مينه د څپريو شني پانې نخولي.

هغه مهال چې شني صحرائۍ کوترې جوړه جوړه خپلو ځالو ته ستنېدې يوه زلمي پر مور سلام واچو، مور هم غبرگ و عليکم السلام و ويل، زلمي هم لکه د خپلي سمسورې سيمې هوا په نرمه ژبه خبرې پيل کړې، ويل يې مېلمانه بنکارۍ، له کومي خوا مو پېښه کړې ده؟.

زمرک ورته و ويل د همدې ننگرهار يو، سيل لپاره راغلي يو، خو دلته پېژندگلو نه لرو.

غرني ځوان وخنډل ويل يې دا د سپين غره د لمنو ننگرهار دی، دا د هر افغان وطن دی، پښتون وي، پارسي وان وي او که نورستاني، پورې غره کې يو ځای دی، ”توره بوره“ يې بولي. کله چې سره کاپر راغله د ننگرهار د مجاهدينو لوی مرکز همدلته و. د هر ځای او هر قام خلک په کې و. ډېر يې د همدې ځای شول.

له خور سره نژدې هديرې ته يې لاس ونيو، يوه ډېره لويه هديره وه، دا د شهيدانو
هديره ده زموږ مېرمنې او نجونې چې له خدايه خپل مرادونه غواړي، همدې
هديرې ته ورځي او هغه دسمالونه ورته جنډه کوي چې په خپلو گوتو يې پرې
کښيدې کښلي وي او غرني گلونه يې پرې جوړ کړي وي، چې د جنگ په کلونو
کې د ټول افغانستان نه راغلي مجاهدين مو وخت بې وخته پاللی شو، اوس خو که
هېڅ نه وي نه سره کاپر په وطن کې شته او نه په دې لمنو کې جنگ شته، تاسو
زما مېلمانه ياست ځي چې حجرې ته څو ما ورته و ويل سمه ده خو څو شېبې به
همدلته کېنو، هغه هم ومنله د ماښام تيارې په خورېدو وي خو پر هديره د رڼا پړاو
راته او څراغونه يې په بلېدو و، د خور نه پورې غاړه يوه نږدې کلا وه، زمرک
د هغې په اړه پوښتنه وکړه، هغه ځواب ورکړ چې د سره پوځ ټول فکر همدې
غرونو ته و ډېرې بمبارۍ يې وکړې پوځونه يې راغلل ډېرې کلاگانې يې وړانې
کړې خلک يې شهيدان کړل و ځنگلي ونې يې وسوې دا کلا هماغه وخت وړانه
شوي څښتن يې پېښور کې دی، څوک چې راغلی يا يې هجرت نه و کړی کورونه
يې جوړ او محکې آبادي دي، د مهاجرينو کورونه هماغسې ږنگ او پټي شاړ
دي .

د غرني ځوان خبرې مې تر همدې ځايه اورېدلې وې، نور مې پام د خور په اوبو

د شهيدانو زيارت ته اوښتی و. د ډيو په رڼا کې د جنډو رنگونه داسې ښکارېدل
لکه له ډېر لرې ځايه چې څوک د رنگ رنگ گلونو تېل گوري، نرۍ هوا د ډيوې
لمبې داسې کړولې لکه د مستو جينکو ډله چې د آزادۍ جشن نمانځي او د خپلو
ځوانيو په ټول زور نخيرې. بله خوا جنډو د درې په سپېڅلې فضا کې راگ
خپراوه، د مراد راگ، ما له ځانه سره و ويل څومره د کار خلک و دغه شهيدان
په ژونديو کې داسې خلک نه شته په يوه او بل نوم سره وژني بيل شعارونه لري،
خو دا شهيدان د بېلو ژبو ويوکي د جلا قومونو وگړي او د مختلفو ولايتونو
اوسېدونکي و، چې ژوندي و يو مرام يو شعار او يو يې سنگر و اوس چې
شهيدان شوي د ټولو جنډو آوازونه يو راگ جوړوي د اتفاق راگ د آزادۍ او
آبادۍ راگ اې کاش زموږ د هيواد وگړيو غوږونه لرلای او دا له حکمت نه پک
سپېڅلې سندريز راگ يې اورېدای شوای زما دعا وه او د غرني ځوان دا وينا چې
حجرې ته به ځو، پاڅېدو که موږ شو او که دی شو خو زموږ دوه بکسونه يې
خپلو دوه وليو ته واچول زمرک رباب په اوږه کړ او زه ورسره تش روان شوم
حجرې ته ننوتو، د هغه ځوان د کورنۍ نور مشران او ځوانان زلمي هم راغلل،
يو بل ته مو ځانونه معرفي کړه. د هغه ځوان نوم چې موږ يې حجرې ته راوستو،
شين گل و. له پېژندگلو وروسته شين گل نورو خپلوانو ته و ويل: چې دا وروڼه

افغانان دي سيل ته راغلي دي.

يوه مشر و ويل دوی ايله سږ کال سيل ته راغلل چې وچ کالي ده. د ښار خلک
ابشارونه خوښوي و اوس ډېر ابشارونه خاموش دي، واورې به وي، چې گټان،
گټان به رابښودې، خو سږ کال زموږ د عملونو له لاسه د بزرگي څوکي مخ هم
تور دی، ځنگلونه مو و وهل او په ویریا بیه مو وپلورل مېوه دانه هم کمه شوې
ده، تېره ورځ د شمشاد ملک په حجره کې جرگه وه په غره وران شوي و، د
خدای فضل و کور یې ودان دواړه غاړو واک راځي لانجه غوڅه شوه، موږ ټول
مشران ناست و د کومې موسسې خلک راغلل ويل یې ځنگلونه مه وهی، کېدی
شي سږ نی وچکالي له همدې کبله راغلی وي ځکه چې چېرته ځنگل ختم شي
باران هم نه کیږي، یا کم کیږي، موږ یو بل ته وکتل خو بې دلاسونو مروړلو راته
څه پاتې و؟ رښتیا که دا وچ کالي د غرونو د ځنگل وهلو له کبله راغلي وي،
څومره لویه گناه به مو کړي وي، خدای دې راته معافي وکړي.

د شین گل دوی حجره د غره په نیمایي کې په ډېر ښکلي ډول له کانو او لرگیو نه
جوړه وه. یوه کړکۍ یې د لاندې درې او پورې غره په خوا پرانستل شوې وه.
زمرک د کوربنو سره خبرې کولې او ما له کړکۍ نه د درې ننداره کوله، ځیني
خلک چې کورونه یې بره په غره کې و پېلوخي یې په لاسونو کې و، خو رانه

پېلوځي، پېلوځي نه بنکارېدل بلکې لکه ځيني ستوري چې آسمان ته خېژي او
ځيني راکوزيږي، ډوډۍ مو وخوړه ما د درملو پسې خپل بکس پرانېست پر سر
يې د فلسفې کتاب پروت و. يوه زلمي وليد زما خواته رانژدې شو ويل يې د څه
کتاب دی زه يې وگورم. ما ويل ولې نه، زلمي کتاب واخيست او د لاتين خواته
نژدې شو، څو شېبې يې واړو راواړو بيرته يې راکړ پوه نه شوم چې د لاتين په
تته رڼا کې يې لوستی نه شو او که خوند يې ورنه کړ،
شپه چې په پخېدو شوه کوربانه يو په بل پسې و وتل تر ټولو وروسته شين گل
ووت او ژمنه يې وکړه چې سحر به که خير و سره گورو، يوازې هغه زلمی پاتې
شو چې له ما يې کتاب اخيستی و، زمرک ته مې و ويل زه ډېر ستړی يم که
اجازه دې وي وبه غزېږم. هغه هم راسره خوښه کړه د شپې په تېرېدو د ځناورو
آوازونه هم پيل شول او د هغو کانو آوازونه مې هم اورېدل چې د ځناورو د پښو
له کبله ژورو گړنگونو ته پرېوتل ما ځان په برستنه کې نغښتی و خو مخ مې لوڅ
و د غره دغه ټول آوازونه اشنا و او که نا اشنا په ما بڼه لگېدل خو تر ټولو ډېر
خوند راته د ابو چنهار راکاوه، د څانگې د غلې او پستي سندري په څېر خوند.
ما دغرنۍ شپې خبرې اورېدې او د څانگې د وجود تشبیه مې په کې لټوله، کوم
زلمی چې په حجره کې پاتې و هغه ودرېد، چې له خپله کټه پاڅېده د کټ چغار يې

زما د تصور خنځير مات کړ، هغه لار او د زمرک د کټ په لنگه کېناست او ورسره يې خبرې پيل کړې.

د غرونو د ژوند، دودونو او ميودانو په اړه يې معلومات ورکول، بيا يې زمرک ته و ويل: تا وړاندې و ويل چې له پېښوره راغلي ياست، موږ هم پېښور ته هجرت کړی و، هم هلته مې تر نهمه سبق ويلي دي. بيا يې د زمرک نه د تعليم پوښتنه وکړه. زمرک ورته و ويل: زه ا و غزن دواړه د "کاینات لېسې" نه فارغ يو اوس دواړه د ادبياتو پوهنځي د لومړي کال محصلين يو.

زلمي په هيچاڼي انداز و ويل د کاینات لېسه! د کاینات په لېسه کې زما د ترور لور هم سبق وايه، څانگه نومېده، هغه د همدې ځای وه د سپوږمۍ کلي وه.

د دې خبرو په اورېدو زما زړه په درزېدو شو سترگې مې دومره وغړولې، چې ايله به مې پورتنې اوښکتنې بانه جدا شوي وو، خو بيا هم د لاتين په تته رڼا کې د زمرک د سترگو حيرت او وارخطايي لکه د تتو ستورو ځلېده، ما ځان ټينگ کړی و او دا مې هڅه وه چې زمرک مې ویده وگڼي، زمرک هم اريان دريان و هېڅ يې نه ويل لکه چې زما خبره يې په ياد وه چې د څانگې په اړه به هېڅ نه وايي لکه بت ناست و، خبره يې هم په بله نه شوه اړولای او يا يې دې لپاره خبره نه بدلوله، چې ځان پوره خبر کړي.

هلک خبرو ته دوام ورکړ هغه هم څو میاشتي تر مخه فارغه شوه، دوه ورځې یې
ډوډۍ ونه خوړه ډېر یې وژړل پلار ته یې همدا ویل چې زه نور سبق وایم،
پوهنتون ته ځم، خو بدمرغه وه نصیب یې نه و، د غرونو خلک جینۍ مکتب ته نه
پرېږدي پوهنتون خو ورته سور کفر ښکاري.

مجبوري بده وي د ولور په مینه کې یې د ښگزار کلي بوډا بزگر ته واده کړه
خوشاله نه ده، څوک به څه و وایي، خواره یې لکه وچه درگۍ تناره ته و وېشته، و
خو هسې تاسو پېژنده؟.

زمرک لږ غلی شو، ماته یې راوکتل او بیا یې په تت آواز ورته و ویل، نه، نه
مور نه پېژنده ډېر ټولگي و خدایزده په کوم یوه کې به وه.

د زمرک او کلي وال خبرې ختمې شوې، لایتین یې مړ کړ او په کتونو کې
وغزېدل، په زړه مې څه چل کېده، خو ځان مې ټینگ کړی و، کله به مې په بدن
کې د بریښنا غوندې ټکانونه خپرېدل او کله به مې په سر کې څړیکې شوې،
لاسونو او پښو مې غېږ ارادي حرکتونه کول تر سحره خوب رانغی، زمرک هم
اړخ په اړخ اوږېده د بازوگانو له چغاره یې څرگندېده چې ویش دی، سحر شو،
ودرېدل راته گران و، لمونځ مې په ناسته وکړ، زمرک چې لمونځ وکړ دلاسه یې
ونیولم راته یې و ویل: ستا خو ډېره سخته تبه ده دا ولې؟ ورته مې و ویل نه

پوهېرم شاید د پروني ستړيا او بېگاني يخنۍ وجه وي، خير دی ښه به شم هغه مي
بکس خلاص کړ گولۍ يې راکړې، خو اثر يې نه کاوه ځانېست مهال مي غوښتل
چې بېرته د پېښور په لور حرکت وکړو خو شين گل نه منله ويل يې په داسې
حالت کې خو دې بيخي نه شو پرېښودى. طبيب به درته راولم زمونږ د غرونو له
بوټو نه ښه دارو و درمل نه شته سمدلاسه به دې ټک وپتړي کړي. ما د طبيب د
راوستو نه ايسار کړ ورته مې و ويل په ما کله نا کله داسې چل کېږي خپل درمل
راا سره دي ښه به شم.

غرمه شوه ډوډۍ يې راوړه د درملو د اغېزې لپاره مې څو کپه وکړل، گني
کورنيو غوړيو او پنيرو مې زه واهه له غرمې وروسته تېې پرېښودم بيا مې شين
گل ته و ويل روغ يم، تبه يې زما وکته لاس مې يخ و، د ماڼو گانو، غوزانو او
دنداسې سوغاتونه يې راکړه او رخصت يې کړو، ما پېښور ته راتلل غوښتل، خو
زمرک ټينگار کاوه، چې ښکلې سيمه ده مخکې ځو، گوندي په صحت دې ښه
اغېزه وکړي. په نه زړه مې ورسره ومنله زمرک بيا دواړه بکسونه اوږو ته
اچولي و، رباب يې هم اخيسته خو ما ورته ويل ښه يم دا دې ما سره وي.

مازيگر مهال به وچې يوې ښکلې غرنۍ باندې ته ورسېدو، بره له غره نه ښايسته

ورخ اوبه لکه ابشار راتوږدي خو د ځنگله نه د تېر راتلونکي غږ يې نرم تال

ماتوه، د دې دواړو غږونو په جسد کې د يوه خواږه روح احساس هم کېده.

هو! ما سندرې اورېده د ځانگې سندرې کټ، مټ هماغسې غلې سندرې لکه په

ټولگې کې به يې چې ويله ورته ودرېدو څه گورو چې ځانگه د خپل مېړه پسې

وهل شوي ځانگې ټولوي او ورو، ورو سندرې وايي.

حالت مې په خرابېدو و، نه پوهېدم چې څه وکړم، زمرک پوه شو کلک يې له

لاسه ونيولم وړاندې يې راکش کړم ما ورته و ويل زمرکه څو، خو لږ مې

پرېږده، هغه مې لاس پرېښود بکس مې خلاص کړ د فلسفې د کتاب لومړۍ پاڼه

لکه د کتابچې سپينه وه قلم مې راواخيست او پرې مې وليکل:

(ځانگې همدا سندرې يو ځل بيا و وايه زما لپاره)

ځانگه او خاوند به يې چې په کومه لار راتلل تنگه وه، کاغذ مې د غره د ډډې پر

همدې تنگه لار کېښود په کنج مې ورته سپين کاني کېښود او پر منځ يو غرنۍ

گل.

زه او زمرک لږ وړاندې لاړو او يوې شنې غونډۍ ته وختو د ځانگې پر لور مو

کتل څښتن يې پند وټړه او رسي يې له دواړو وليو تاوه کړه، د ځانگې په زور يې

پند اوچت کړ او روان شو، زړه مې درزېده چې د ځانگې پام به کاغذ ته واوړي

او کنه، خوبنه وه اوچت يې کړ، نوم مې ورسره نه و، خو خط يې زما وپېژنده له
مورې چې راکوزه شوه لکه لېونۍ يې يو خوا بل خوا گړندي گامونه واخيستل
مور ورته د شنو بوتو له شا ورکتل زمرک راته و ويل بڼه دې ونه کړه، ما هېڅ
ځواب ور نه کړ بس ځانگې ته مې کتل د هغې ديدن له هر منطق نه راته زورور
بنکارېده، حسين چاپيريال و، د مرغانو سندرې، د چينو ورېښمين اهنک، ابشارونو
او د شپونکي شپېلۍ کاینات يوه دلفريبه نغمه گرځولې وه. رباب مې په غېږ کې
ونيو د ځانگې سندره مې په کې راواړوله خو دومره ورو چې ايله ما او زمرک
يې احساس کاوه:

دا گېږ چاپېر په غرونو راغله بارانونه ياره

ږلۍ ورپرېښه

مه څه دلته شپه وکړه پاتې شه باران دی

غرونه و، سندره وه، بس يو باران نه و خو هغه کمي شايد زما او ځانگې اوښکو
پوره کړی و .

څښتن يې بار کېښود د ځانگې په ننداره شو، هر چا چې کارونه کول پر خپلو،
خپلو ځايونو ودرېدل داسې حيران و، لکه چې د قيامت ورځ وي لکه لمر چې له

برخه راختلی وي، لکه د ځانگې سندرې، چې د اسرافیل شپېلۍ وي. پښتنه غرنۍ
سیمه د بنځي سندرې او هغه هم په دومره لوړ آواز، شېبه په شېبه د ځانگې د
سندرې سوز ډېرېده او آواز یې لوړېده تر دې چې د فطرت ټولې سندرې په کې
ورکې شوي، موږ سره نږدې یو ځوان لږکي وهل خپل تېر یې په شنه ځانگه کې
خښ پرېښود سترگې یې سرې شوي داسې ښکارېده چې د ځانگې د سندرې گناه
خوند ورکړی او چې سندرې ختمه شي نو د ثواب په نیت به ځانگه په خپل تېر
اندام، اندام کړي ما د خپل زړه درزا ته د رباب د نغمې وزرې جوړولې او د
سپین غره په فضا کې مې د ځانگې سندرې ته ورغاري ایسته، له سندرې سره
کایناتو نڅا کوله زما پر سر هم چکر راغی، د غره نښترو اتن کاوه او هسکې
څوکې نڅېدې، پر ځان نه پوهېدم چې له رباب سره مې څه کول ايله بس دومره
پوه شوم چې د رباب تار وشلېده او په سترگو مې تیاره شوه او چې بیا مې سترگې
وغړولې نو پېښور کې د خیبر هسپتال په ایمرجنسي وارډ کې زمرک او څو تنه
ډاکټران زما سرته ولاړ وو.

پای

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library